

II

(Ανακοινώσεις)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**Προσωρινό πλαίσιο κρίσης για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό τη στήριξη της οικονομίας
μετά την επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας**

(2022/C 426/01)

**1. Η ΡΩΣΙΚΗ ΕΠΙΘΕΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ, Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΙ Η
ΑΝΑΓΚΗ ΛΗΨΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ**

- (1) Στις 22 Φεβρουαρίου 2022, η Ρωσία αναγνώρισε παράνομα τις μη ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές των περιφερειών Ντονέτσκ και Λουχάνσκ στην Ουκρανία ως ανεξάρτητες οντότητες. Στις 24 Φεβρουαρίου 2022, η Ρωσία εξαπέλυσε απρόκλητη και αδικαιολόγητη στρατιωτική επίθεση κατά της Ουκρανίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και οι διεθνείς εταίροι αντέδρασαν αμέσως στη σοβαρή παραβίαση της εδαφικής ακεραιότητας, της κυριαρχίας και της ανεξαρτησίας της Ουκρανίας με την επιβολή περιοριστικών μέτρων (κυρώσεων). Επίσης, επιβλήθηκαν κυρώσεις κατά της Λευκορωσίας, λόγω του ρόλου της στη διευκόλυνση της στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσίας. Κατά τις επόμενες εβδομάδες εγκρίθηκαν περαιτέρω μέτρα και ενδέχεται να εγκριθούν κι άλλα, ανάλογα με την εξέλιξη της κατάστασης. Η Ρωσία αποφάσισε να λάβει τα δικά της οικονομικά αντίμετρα ⁽¹⁾.
- (2) Η ρωσική στρατιωτική επίθεση κατά της Ουκρανίας, οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν και τα αντίμετρα που έχουν ληφθεί, για παράδειγμα από τη Ρωσία, θα έχουν οικονομικές επιπτώσεις σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά. Οι επιχειρήσεις στην ΕΕ ενδέχεται να επηρεαστούν με πολλούς τρόπους, άμεσα και έμμεσα. Ο αντίκτυπος αυτός μπορεί να λάβει τη μορφή της συρρίκνωσης της ζήτησης, της διακοπής συμβάσεων και έργων, με συνέπεια την απώλεια κύκλου εργασιών, των διαταραχών στις αλυσίδες εφοδιασμού, ιδίως πρώτων υλών και προ-προϊόντων, ή άλλων εισροών που δεν θα είναι πλέον διαθέσιμες ή δεν θα είναι οικονομικά προσίτες.
- (3) Η ρωσική στρατιωτική επίθεση κατά της Ουκρανίας είχε ως αποτέλεσμα τη διατάραξη των αλυσίδων εφοδιασμού για τις εισαγωγές ορισμένων προϊόντων από την Ουκρανία προς την ΕΕ, ιδίως δημητριακών και φυτικών ελαίων, καθώς και για τις εξαγωγές της ΕΕ προς την Ουκρανία. Η αγορά ενέργειας έχει επηρεαστεί σημαντικά από τις αυξήσεις των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου στην ΕΕ. Το ενδεχόμενο της στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας είχε ήδη επιπτώσεις στην αγορά ενέργειας κατά τις εβδομάδες που προηγήθηκαν της πραγματικής επίθεσης. Οι υψηλές τιμές της ενέργειας επηρεάζουν διάφορους οικονομικούς τομείς, μεταξύ των οποίων και ορισμένους τομείς που έχουν πληγεί ιδιαίτερα από την πανδημία COVID-19, όπως οι μεταφορές και ο τουρισμός. Ο αντίκτυπος γίνεται επίσης αισθητός στις χρηματοπιστωτικές αγορές και προκαλεί ανησυχία ιδίως όσον αφορά τη ρευστότητα και την αστάθεια των αγορών στο εμπόριο βασικών προϊόντων. Η στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας οδήγησε επίσης σε σημαντικό εκτοπισμό Ουκρανών πολιτών, τόσο εσωτερικά όσο και προς γειτονικές χώρες, με πρωτοφανή εισροή προσφύγων στην ΕΕ και με σημαντικές ανθρωπιστικές και οικονομικές συνέπειες.

⁽¹⁾ Για παράδειγμα, στις 6 Μαρτίου 2022, η κυβέρνηση της Ρωσικής Ομοσπονδίας εξέδωσε το διάταγμα αριθ. 299 με το οποίο τροποποιείται η παράγραφος 2 της μεθοδολογίας για τον καθορισμό του ποσού της αποζημίωσης που πρέπει να καταβληθεί στον κάτοχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας όταν αποφασίζεται η εκμετάλλευση της εφεύρεσης, του υποδείγματος χρησιμότητας, χωρίς τη συγκατάθεσή του, και για τη διαδικασία καταβολής της. Η τροποποίηση αυτή προβλέπει «μη καταβολή αποζημίωσης για τη χρήση εφεύρεσης, υποδείγματος χρησιμότητας ή βιομηχανικού σχεδίου σε «κατόχους διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας» που προέρχονται από αλλοδαπά κράτη τα οποία προβαίνουν σε «μη φιλικές ενέργειες».

- (4) Η γεωπολιτική κρίση που προκάλεσε η επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας έχει επίσης ιδιαίτερα σοβαρές επιπτώσεις στους τομείς της γεωργίας, της μεταποίησης τροφίμων, της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Οι υψηλές τιμές της ενέργειας οδηγούν σε υψηλές τιμές στα λιπάσματα. Η προσφορά λιπασμάτων επηρεάζεται επίσης από τους εν λόγω περιορισμούς στις εισαγωγές λιπασμάτων από τη Ρωσία και τη Λευκορωσία. Η κρίση ενδέχεται να έχει σοβαρές συνέπειες στην προμήθεια σιτηρών (ιδίως αραβοσίτου και σίτου) και ελαιούχων σπόρων (ηλιανθού, ελαιοκράμβης) ή παραγώγων αμύλου από την Ουκρανία και τη Ρωσία στην ΕΕ, γεγονός που θα οδηγούσε σε σημαντική αύξηση των τιμών των ζωοτροφών. Ο συνδυασμένος αντίκτυπος αυτών των αυξήσεων του κόστους της ενέργειας, των λιπασμάτων, των σιτηρών και των ελαίων γίνεται περισσότερο αισθητός στην κτηνοτροφία^(?). Η Ουκρανία είναι επίσης σημαντικός παραγωγός και εξαγωγέας φυτικών ελαίων (ιδίως ηλιέλαιου) και, ως εκ τούτου, οι αυξήσεις των τιμών για τα προϊόντα αυτά επηρεάζουν τις επιχειρήσεις στον τομέα μεταποίησης τροφίμων και τις υποχρεώνουν να αναζητήσουν εναλλακτικές λύσεις.
- (5) Δεύτερος παράγοντας ανησυχίας είναι το γεγονός ότι είναι αδύνατον να συνεχιστεί η ροή των προϊόντων της ΕΕ προς την Ουκρανία, και ενδεχομένως τη Ρωσία και τη Λευκορωσία, λόγω της εμπόλεμης κατάστασης ή των κυρώσεων. Αυτό θα επηρεάσει κυρίως τους τομείς των οίνων και των αλκοολούχων ποτών, των μεταποιημένων τροφίμων (συμπεριλαμβανομένων των μεταποιημένων οπωροκηπευτικών), της σοκολάτας, των ειδών ζαχαροπλαστικής, των παρασκευασμάτων για βρέφη, καθώς και των τροφών για ζώα συντροφιάς στην περίπτωση της Ρωσίας, των οπωροκηπευτικών στην περίπτωση της Λευκορωσίας και των περισσότερων γεωργικών προϊόντων στην περίπτωση της Ουκρανίας.
- (6) Η κατάσταση επιδεινώνεται από την απότομη αύξηση του κόστους παραγωγής, εν μέρει μέσω της αύξησης του κόστους των αζωτούχων λιπασμάτων λόγω της ακραίας αύξησης της τιμής του φυσικού αερίου, αλλά και από την άμεση χρήση ενέργειας στις διαδικασίες γεωργικής παραγωγής. Δεδομένου ότι η Ρωσία και η Λευκορωσία είναι σημαντικοί παραγωγοί και εξαγωγείς και των τριών βασικών λιπασμάτων (άζωτο, φωσφόρος, κάλιο), οι κυρώσεις θα αυξήσουν ακόμη περισσότερο τις τιμές των λιπασμάτων.
- (7) Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή αποφάσισε να εκδώσει την παρούσα ανακοίνωση για να διευκρινίσει τα κριτήρια για την αξιολόγηση της συμβατότητας με την εσωτερική αγορά των μέτρων κρατικής ενίσχυσης που ενδέχεται να λάβουν τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων μετά την επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και τις επακόλουθες οικονομικές κυρώσεις που επιβλήθηκαν από την ΕΕ και τους διεθνείς εταίρους και τα αντίμετρα που ελήφθησαν, για παράδειγμα από τη Ρωσία^(?). Η συντονισμένη οικονομική αντίδραση των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ είναι ζωτικής σημασίας για να μετριαστούν οι άμεσες αρνητικές κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις στην ΕΕ, για να διατηρηθούν οι οικονομικές δραστηριότητες και οι θέσεις εργασίας και να διευκολυνθούν οι διαρθρωτικές προσαρμογές που απαιτούνται για την αντιμετώπιση της νέας οικονομικής κατάστασης που δημιουργήθηκε από τη ρωσική στρατιωτική επίθεση κατά της Ουκρανίας.

1.1. Κυρώσεις που επιβλήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τους διεθνείς εταίρους

- (8) Μετά την απρόκλητη και αδικαιολόγητη επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησε διάφορες δέσμες περιοριστικών μέτρων.

(?) Η Ουκρανία είναι ο τέταρτος μεγαλύτερος εξωτερικός προμηθευτής τροφίμων της ΕΕ και βασικός προμηθευτής σιτηρών (52 % των εισαγωγών αραβοσίτου της ΕΕ και 19 % μαλακού σίτου), φυτικών ελαίων (23 %) και ελαιούχων σπόρων (22 %, και ιδίως ελαιοκράμβης: 72 %). Οι παγκόσμιες τιμές των τροφίμων είναι ήδη υψηλές και θα μπορούσαν να αυξηθούν και άλλο λόγω της κατάστασης.

(?) Για παράδειγμα, σύμφωνα με τις βάσεις δεδομένων για τα σήματα και για τα σχέδια του Παγκόσμιου Οργανισμού Διοικητικής Ιδιοκτησίας (WIPO Global Brand Database και WIPO Global Designs Database), καθώς και τη βάση δεδομένων PatentSight αντίστοιχα, τον Μάρτιο του 2022 οι επιχειρήσεις της ΕΕ κατείχαν περίπου 150 000 εμπορικά σήματα, 2 000 βιομηχανικά σχέδια και 44 000 διπλώματα ευρεσιτεχνίας σε ισχύ στη Ρωσία. Τα προστατευόμενα εμπορικά σήματα των επιχειρήσεων της ΕΕ στη Ρωσία αφορούν κυρίως τους ακόλουθους τομείς: φαρμακευτικά προϊόντα, καλλυντικά, αυτοκινητοβιομηχανία, χημικά προϊόντα και καταναλωτικά αγαθά, είδη μόδας και πολυτελείας. Δεδομένης της αύριστης ορολογίας του διατάγματος αριθ. 299, της 6ης Μαρτίου 2022, που εγκρίθηκε από τη ρωσική κυβέρνηση για την τροποποίηση της μεθόδου αποζήμιωσης που πρέπει να καταβληθεί στον κάτοχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας (βλ. υποσημείωση 1), καθώς και της οικονομικής έκθεσης των επιχειρήσεων της ΕΕ και των άυλων στοιχείων ενεργητικού που κατέχουν στη Ρωσία, το αντίμετρο αυτό μπορεί να έχει δυνητικά ευρύ και επίζήμιο αντίκτυπο για τις επιχειρήσεις της ΕΕ.

- (9) Στις 23 Φεβρουαρίου 2022, το Συμβούλιο ενέκρινε δέσμη μέτρων που περιλαμβάνει: i) στοχευμένες κυρώσεις κατά των 351 μελών της Ρωσικής Κρατικής Δούμας και 27 επιπλέον ατόμων, ii) περιορισμούς στις οικονομικές σχέσεις με τις μη ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές των περιφερειών Ντονέτσκ και Λουχάνσκ της Ουκρανίας και iii) περιορισμούς στην πρόσβαση της Ρωσίας στις κεφαλαιαγορές και στις χρηματοπιστωτικές αγορές και υπηρεσίες της ΕΕ (*).
- (10) Στις 25 Φεβρουαρίου 2022, το Συμβούλιο συμφώνησε περαιτέρω κυρώσεις κατά της Ρωσίας, οι οποίες έχουν ως στόχο: i) τον χρηματοπιστωτικό τομέα, ii) τους τομείς της ενέργειας, του διαστήματος και των μεταφορών (αεροπορικών), iii) τα αγαθά διπλής χρήσης, iv) τον έλεγχο των εξαγωγών και τη χρηματοδότηση εξαγωγών, v) την πολιτική θεωρήσεων και vi) πρόσθετες κυρώσεις κατά Ρώσων και άλλων πολιτών (συμπεριλαμβανομένων Λευκορώσων) (†).
- (11) Στις 28 Φεβρουαρίου 2022, το Συμβούλιο αποφάσισε να κλείσει τον ευρωπαϊκό εναέριο χώρο για τα ρωσικά αεροσκάφη και θέσπισε προληπτικά μέτρα για να διασφαλίσει ότι η Κεντρική Τράπεζα της Ρωσίας δεν μπορεί να διαθέσει τα διεθνή αποθεματικά της κατά τρόπο που υπονομεύει τον αντίκτυπο των ληφθέντων μέτρων (‡). Το Συμβούλιο ενέκρινε επίσης πρόσθετες κυρώσεις κατά Ρώσων πολιτών (§).

(*) Κανονισμός (ΕΕ) 2022/259 του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 1)· εκτελεστικοί κανονισμοί (ΕΕ) 2022/260 και 2022/261 του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2022, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 3, ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 15)· κανονισμός (ΕΕ) 2022/262 του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 74)· κανονισμός (ΕΕ) 2022/263 του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2022, σχετικά με περιοριστικά μέτρα ως απάντηση στην αναγνώριση των μη ελεγχόμενων από την κυβέρνηση περιοχών των περιφερειών Ντονέτσκ και Λουχάνσκ της Ουκρανίας και στην αποστολή ρωσικών ενόπλων δυνάμεων στις εν λόγω περιοχές (ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 77)· απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/264 του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 95)· αποφάσεις (ΚΕΠΠΑ) 2022/265 και 2022/267 του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 98, ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 114)· και απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/266 του Συμβουλίου, της 23ης Φεβρουαρίου 2022, σχετικά με περιοριστικά μέτρα σε απάντηση της αναγνώρισης των εκτός κυβερνητικού ελέγχου περιοχών των περιφερειών Ντονέτσκ και Λουχάνσκ της Ουκρανίας και της διαταγής ανάπτυξης ρωσικών ενόπλων δυνάμεων στις εν λόγω περιοχές (ΕΕ L 42 I της 23.2.2022, σ. 109).

(†) Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/327 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 48 της 25.2.2022, σ. 1)· κανονισμός (ΕΕ) 2022/328 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 49 της 25.2.2022, σ. 1)· απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/329 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 50 της 25.2.2022, σ. 1)· κανονισμός (ΕΕ) 2022/330 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 51 της 25.2.2022, σ. 1)· απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/331 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 52 της 25.2.2022, σ. 1)· εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2022/332 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2022, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 53 της 25.2.2022, σ. 1)· απόφαση (ΕΕ) 2022/333 του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2022, σχετικά με τη μερική αναστολή της εφαρμογής της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ρωσικής Ομοσπονδίας για την απλούστευση της έκδοσης θεωρήσεων στους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ρωσικής Ομοσπονδίας (ΕΕ L 54 της 25.2.2022, σ. 1).

(‡) Κανονισμός (ΕΕ) 2022/334 του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 του Συμβουλίου σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 57 της 28.2.2022, σ. 1) και απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/335 του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 57 της 28.2.2022, σ. 4).

(§) Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2022/336 του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2022, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 58 της 28.2.2022, σ. 1) και απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/337 του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2022, που τροποποιεί την απόφαση 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 59 της 28.2.2022, σ. 1).

- (12) Την 1η Μαρτίου 2022, το Συμβούλιο ενέκρινε περαιτέρω μέτρα: i) τον αποκλεισμό επιλεγμένων ρωσικών τραπεζών από το σύστημα διαβίβασης μηνυμάτων SWIFT ⁽⁸⁾, ii) μέτρα κατά της παραπληροφόρησης των ρωσικών κρατικών μέσων ενημέρωσης Russia Today και Sputnik ⁽⁹⁾.
- (13) Στις 2 Μαρτίου 2022, το Συμβούλιο αποφάσισε να επιβάλει περαιτέρω κυρώσεις κατά της Λευκορωσίας όσον αφορά το εμπόριο αγαθών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ή την παρασκευή προϊόντων καπνού, ορυκτών προϊόντων, προϊόντων χλωριούχου καλίου («ποτάσα»), προϊόντων ξύλου, προϊόντων τσιμέντου, προϊόντων σιδήρου και χάλυβα και προϊόντων καουτσούκ, λόγω του ρόλου της στη διευκόλυνση της στρατιωτικής επίθεσης. Επίσης, απαγόρευσε την εξαγωγή προς τη Λευκορωσία ή για χρήση στη Λευκορωσία αγαθών και τεχνολογίας διπλής χρήσης, τις εξαγωγές αγαθών και τεχνολογίας που θα μπορούσαν να συμβάλουν στη βελτίωση του στρατιωτικού και τεχνολογικού τομέα, καθώς και του τομέα της άμυνας και της ασφάλειας της Λευκορωσίας, και τις εξαγωγές μηχανημάτων, σε συνδυασμό με περιορισμούς στην παροχή συναφών υπηρεσιών ⁽¹⁰⁾. Το Συμβούλιο ενέκρινε επίσης μεμονωμένα μέτρα κατά 22 Λευκορώων πολιτών ⁽¹¹⁾.
- (14) Στις 9 Μαρτίου 2022, το Συμβούλιο ενέκρινε πρόσθετα μέτρα με στόχο τον χρηματοπιστωτικό τομέα της Λευκορωσίας, που περιλαμβάνουν αποκλεισμό τριών λευκορωσικών τραπεζών από το σύστημα SWIFT, απαγόρευση συναλλαγών με την Κεντρική Τράπεζα της Λευκορωσίας, επιβολή ορίων στις χρηματοοικονομικές εισροές από τη Λευκορωσία στην ΕΕ και απαγόρευση της διάθεσης τραπεζογραμμάτων σε ευρώ στη Λευκορωσία ⁽¹²⁾. Το Συμβούλιο θέσπισε επίσης περαιτέρω περιοριστικά μέτρα όσον αφορά τις εξαγωγές αγαθών θαλάσσιας ναυσιπλοΐας και τεχνολογιών ραδιοεπικοινωνίας στη Ρωσία. Επιπλέον, το Συμβούλιο επέβαλε περιοριστικά μέτρα σε 160 επιπλέον άτομα ⁽¹³⁾. Στις 15 Μαρτίου 2022 ⁽¹⁴⁾, το Συμβούλιο συμφώνησε περαιτέρω τομεακά και μεμονωμένα μέτρα κατά της Ρωσίας. Πιο συγκεκριμένα, το Συμβούλιο αποφάσισε: i) να απαγορεύσει όλες τις συναλλαγές με ορισμένες κρατικές επιχειρήσεις, ii) να απαγορεύσει την παροχή όλων των υπηρεσιών αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας, καθώς και την πρόσβαση σε συνδρομητικές υπηρεσίες σε σχέση με δραστηριότητες αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, σε οποιοδήποτε πρόσωπο ή οντότητα της Ρωσίας, iii) να διευρύνει τον κατάλογο προσώπων που συνδέονται με την αμυντική και βιομηχανική βάση της Ρωσίας, στα οποία επιβάλλονται αυστηρότεροι περιορισμοί στις εξαγωγές ειδών και τεχνολογίας διπλής χρήσης που μπορεί να συμβάλουν στην τεχνολογική ενίσχυση του ρωσικού τομέα άμυνας και ασφάλειας, iv) να απαγορεύσει τις νέες επενδύσεις στον ρωσικό ενεργειακό τομέα
-
- ⁽⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/345 του Συμβουλίου, της 1ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 63 της 2.3.2022, σ. 1) και απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/346 του Συμβουλίου, της 1ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 63 της 2.3.2022, σ. 5).
- ⁽⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/350 του Συμβουλίου, της 1ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 65 της 2.3.2022, σ. 1) και απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/351 του Συμβουλίου, της 1ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 65 της 2.3.2022, σ. 5).
- ⁽¹⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/355 του Συμβουλίου, της 2ας Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 765/2006 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λευκορωσία (ΕΕ L 67 της 2.3.2022, σ. 1) και απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/356 του Συμβουλίου, της 2ας Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2012/642/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λευκορωσία (ΕΕ L 67 της 2.3.2022, σ. 103).
- ⁽¹¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/345 του Συμβουλίου, της 1ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 63 της 2.3.2022, σ. 1) και απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/354 του Συμβουλίου, της 2ας Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 63 της 2.3.2022, σ. 5).
- ⁽¹²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/398 του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 765/2006 του Συμβουλίου σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λευκορωσία και της εμπλοκής της Λευκορωσίας στην επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας (ΕΕ L 82 της 9.3.2022, σ. 1).
- ⁽¹³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/394 του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 81 της 9.3.2022, σ. 1).
- ⁽¹⁴⁾ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2022/427 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2022, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 871 της 15.3.2022, σ. 1)· κανονισμός (ΕΕ) 2022/428 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 871 της 15.3.2022, σ. 13).

και να θεσπίσει γενικό περιορισμό στις εξαγωγές εξοπλισμού, τεχνολογίας και υπηρεσιών για τον ενεργειακό κλάδο, ν) να θεσπίσει περαιτέρω εμπορικούς περιορισμούς όσον αφορά τον σίδηρο και τον χάλυβα, καθώς και τα είδη πολυτελείας ⁽¹⁵⁾. Επιπλέον, το Συμβούλιο αποφάσισε να επιβάλει κυρώσεις σε βασικούς Ρώσους ολιγάρχες, εκπροσώπους ομάδων ειδικών συμφερόντων και προπαγανδιστές, καθώς και σε βασικές εταιρείες στον τομέα της αεροπορίας, τον στρατιωτικό τομέα και στους τομείς των ειδών διπλής χρήσης, της ναυπηγικής βιομηχανίας και της κατασκευής μηχανημάτων ⁽¹⁶⁾.

- (15) Στις 3 Ιουνίου 2022 το Συμβούλιο ενέκρινε έκτη δέση κυρώσεων ⁽¹⁷⁾, υπό το πρίσμα του συνεχιζόμενου επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, της στήριξης της Λευκορωσίας προς αυτόν και των φρικαλεοτήτων που καταγγέλλεται ότι διέπραξαν οι ρωσικές ένοπλες δυνάμεις. Η δέση περιλαμβάνει: 1) απαγόρευση των εισαγωγών αργού πετρελαίου και προϊόντων διύλισης πετρελαίου από τη Ρωσία, με περιορισμένες εξαιρέσεις· 2) αποκλεισμό από το σύστημα SWIFT τριών ακόμη ρωσικών τραπεζών και μίας τράπεζας της Λευκορωσίας· και 3) αναστολή της ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης στην Ένωση τριών ακόμη ρωσικών κρατικών μέσων ενημέρωσης. Η Ένωση θέσπισε επίσης κυρώσεις κατά 65 ακόμη προσώπων και 18 οντοτήτων. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται άτομα που ευθύνονται για τις φρικαλεότητες που διαπράχθηκαν στην Μπούτσα και στη Μαριούπολη.
- (16) Στις 21 Ιουλίου 2022, το Συμβούλιο ενέκρινε έβδομη δέση μέτρων, η οποία ονομάζεται επίσης «δέση μέτρων διατήρησης και ευθυγράμμισης» ⁽¹⁸⁾, η οποία αποτελείται από τα ακόλουθα πρόσθετα μέτρα: 1) απαγόρευση εισαγωγής χρυσού, 2) ενίσχυση των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων για τα άτομα στα οποία επιβάλλονται κυρώσεις· 3) στοχευμένες απαγορεύσεις εξαγωγών, 4) απαγόρευση πρόσβασης σε λιμένες, 5) χρηματοοικονομικές κυρώσεις, 6) επισιτιστική και ενεργειακή ασφάλεια, 7) ιατρικές και φαρμακευτικές εξαιρέσεις. Η Ένωση προσέθεσε επίσης 54 πρόσωπα και 10 οντότητες στον κατάλογο δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων.

⁽¹⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/428 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 87 I της 15.3.2022, σ. 13) και απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/430 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 87 I της 15.3.2022, σ. 56).

⁽¹⁶⁾ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2022/427 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2022, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 87 I της 15.3.2022, σ. 1) και απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/429 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2022, που τροποποιεί την απόφαση 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 87 I της 15.3.2022, σ. 44).

⁽¹⁷⁾ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2022/876 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 2022, για την εφαρμογή του άρθρου 8α παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 765/2006 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λευκορωσία και της εμπλοκής της Λευκορωσίας στην επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας (ΕΕ L 153 της 3.6.2022, σ. 1)· κανονισμός (ΕΕ) 2022/877 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 765/2006 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λευκορωσία και της εμπλοκής της Λευκορωσίας στη ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας (ΕΕ L 153 της 3.6.2022, σ. 11)· εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2022/878 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 2022, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 153 της 3.6.2022, σ. 15)· κανονισμός (ΕΕ) 2022/879 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 153 της 3.6.2022, σ. 53)· κανονισμός (ΕΕ) 2022/880 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 153 της 3.6.2022, σ. 75)· εκτελεστική απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/881 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 2022, για την εφαρμογή της απόφασης 2012/642/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα ενόψει της κατάστασης στη Λευκορωσία και την εμπλοκή της Λευκορωσίας στην επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας (ΕΕ L 153 της 3.6.2022, σ. 77)· απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/882 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2012/642/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Λευκορωσία και της εμπλοκής της Λευκορωσίας στη ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας (ΕΕ L 153 της 3.6.2022, σ. 88)· απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/883 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 153 της 3.6.2022, σ. 92)· απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/884 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 153 της 3.6.2022, σ. 128)· απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/885 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 153 της 3.6.2022, σ. 139).

⁽¹⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1269 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουλίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 193 της 21.7.2022, σ. 1), εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2022/1270 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουλίου 2022, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 193 της 21.7.2022, σ. 133), απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/1271 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουλίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 193 της 21.7.2022, σ. 196), απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/1272 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουλίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 193 της 21.7.2022, σ. 219).

- (17) Στις 5 Οκτωβρίου 2022 το Συμβούλιο ενέκρινε όγδοη δέσμη κυρώσεων, η οποία συνίσταται στα ακόλουθα πρόσθετα μέτρα ⁽¹⁹⁾: 1) προσθήκη προσώπων και οντοτήτων στον κατάλογο κυρώσεων· 2) επέκταση των περιορισμών στις περιφέρειες της Χερσόνασ και της Ζαπορίζια· 3) περιορισμούς εισαγωγών και εξαγωγών· 4) εφαρμογή της ανώτατης τιμής πετρελαίου της G7· 5) περιορισμούς στις κρατικές επιχειρήσεις· 6) περιορισμούς στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, στις υπηρεσίες παροχής συμβουλών πληροφορικής και σε άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες· και 7) αποτροπή καταστρατήγησης των κυρώσεων.
- (18) Σε στενή συνεργασία με την ΕΕ, επιβλήθηκαν επίσης κυρώσεις από διεθνείς εταίρους, και συγκεκριμένα από τις Ηνωμένες Πολιτείες, το Ηνωμένο Βασίλειο, τον Καναδά, τη Νορβηγία, την Ιαπωνία, τη Νότια Κορέα, την Ελβετία και την Αυστραλία.

1.2. Επιχειρήσεις και νοικοκυριά που πλήττονται από τις υψηλές τιμές φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας ή από διαταραχές του ενεργειακού εφοδιασμού

- (19) Η τρέχουσα κρίση έχει οδηγήσει σε αύξηση των τιμών του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας σε πρωτόγνωρα επίπεδα, πολύ πάνω από τα υψηλά επίπεδα που παρατηρήθηκαν κατά την περίοδο πριν από την επίθεση. Η εσκεμμένη σπλοποίηση των ροών αερίου από τη Ρωσία έχει προκαλέσει σημαντική αστάθεια και αβεβαιότητα στις αγορές ενέργειας στην ΕΕ και παγκοσμίως. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν λάβει πολυάριθμα μέτρα για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών και τη διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού. Γι' αυτό το θέμα, η Επιτροπή παραπέμπει στην εργαλειοθήκη που παρουσίασε ήδη τον Οκτώβριο του 2021 ⁽²⁰⁾ (στο εξής: ανακοίνωση του Οκτωβρίου), στην ανακοίνωση REPowerEU της 8ης Μαρτίου 2022 (στο εξής: ανακοίνωση REPowerEU) ⁽²¹⁾ ⁽²²⁾, στο σχέδιο REPowerEU ⁽²³⁾ της 18ης Μαΐου 2022, στον κανονισμό για την αποθήκευση αερίου ⁽²⁴⁾, στην ανακοίνωση «Εξοικονόμηση αερίου για έναν ασφαλή χειμώνα» ⁽²⁵⁾ της 20ής Ιουλίου 2022,

⁽¹⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1903 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2022/263 σχετικά με περιοριστικά μέτρα ως απάντηση στην αναγνώριση των μη ελεγχόμενων από την κυβέρνηση περιοχών των περιφερειών Ντονέτσκ και Λουχάνσκ της Ουκρανίας και στην αποστολή ρωσικών ενόπλων δυνάμεων στις εν λόγω περιοχές (ΕΕ L 259I της 6.10.2022, σ. 1), κανονισμός (ΕΕ) 2022/1904 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 259I της 6.10.2022, σ. 3), κανονισμός (ΕΕ) 2022/1905 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 259I της 6.10.2022, σ. 76), εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2022/1906 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα για ενέργειες που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 259I της 6.10.2022, σ. 79), απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/1907 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/145/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα όσον αφορά δράσεις που υπονομεύουν ή απειλούν την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας (ΕΕ L 259I της 6.10.2022, σ. 98), απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/1908 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2022/266 σχετικά με περιοριστικά μέτρα σε απάντηση της αναγνώρισης των εκτός κυβερνητικού ελέγχου περιοχών των περιφερειών Ντονέτσκ και Λουχάνσκ της Ουκρανίας και της διαταγής ανάπτυξης ρωσικών ένοπλων δυνάμεων στις εν λόγω περιοχές (ΕΕ L 259I της 6.10.2022, σ. 118), απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2022/1909 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/512/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 259I της 6.10.2022, σ. 122).

⁽²⁰⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, της 13ης Οκτωβρίου 2021, «Αντιμετώπιση της αύξησης των τιμών της ενέργειας: μια εργαλειοθήκη για δράση και στήριξη» [COM(2021) 660 final].

⁽²¹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, της 8ης Μαρτίου 2022, «REPowerEU: Κοινή ευρωπαϊκή δράση για πιο προσιτά οικονομικά, εξασφαλισμένη και βιώσιμη ενέργεια» [COM(2022) 108 final].

⁽²²⁾ Μέσω του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Φεβρουαρίου 2021 (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 1), η Επιτροπή στηρίζει τα κράτη μέλη, κατόπιν αιτήματος, στον σχεδιασμό και την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων που αποσκοπούν στην εξασφάλιση πιο προσιτών οικονομικά, ασφαλούς και βιώσιμης ενέργειας.

⁽²³⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, της 18ης Μαΐου 2022, «Σχέδιο REPowerEU» [COM/2022/230 final].

⁽²⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1032 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2022, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2017/1938 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 σχετικά με την αποθήκευση αερίου (ΕΕ L 173 της 30.6.2022, σ. 17).

⁽²⁵⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, της 20ής Ιουλίου 2022, «Εξοικονόμηση αερίου για έναν ασφαλή χειμώνα» [COM(2022) 360 final].

στον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1369 σχετικά με συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου ⁽²⁶⁾ και στον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1854 σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας ⁽²⁷⁾. Στις 18 Οκτωβρίου 2022, η Επιτροπή εξέδωσε την ανακοίνωση για την ενεργειακή κατάσταση έκτακτης ανάγκης ⁽²⁸⁾ με σκοπό την ανάληψη από κοινού δράσης για την προετοιμασία, τις αγορές και την προστασία της ΕΕ. Σε συνδυασμό με την ανακοίνωση αυτή, η Επιτροπή πρότεινε νέο κανονισμό έκτακτης ανάγκης ⁽²⁹⁾ για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών αερίου στην ΕΕ και τη διασφάλιση της ασφάλειας του εφοδιασμού για τον προσεχή χειμώνα. Τούτο θα επιτευχθεί μέσω κοινών αγορών αερίου, μηχανισμών περιορισμού των τιμών στο χρηματιστήριο αερίου ΤΓΕ, νέων μέτρων για τη διαφανή χρήση των υποδομών και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και μέσω συνεχών προσπαθειών για τη μείωση της ζήτησης αερίου.

- (20) Οι πολύ υψηλές τιμές της ενέργειας πλήττουν την οικονομία, καθώς και την αγοραστική δύναμη των πολιτών της ΕΕ, ιδίως των πλέον ευάλωτων. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εκτίμησε ότι το πραγματικό ΑΕΠ θα συρρικνωθεί κατά 0,1 % το τελευταίο τρίμηνο του 2022 και θα παραμείνει στάσιμο το πρώτο τρίμηνο του 2023, κυρίως λόγω των επιπτώσεων των διαταραχών του ενεργειακού εφοδιασμού, του υψηλότερου πληθωρισμού και της σχετικής μείωσης της εμπιστοσύνης ⁽³⁰⁾. Οι συνεχιζόμενες υψηλές τιμές της ενέργειας είναι πιθανόν να αυξήσουν τη φτώχεια και να επηρεάσουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Ιδίως οι ενεργοβόρες βιομηχανίες αντιμετωπίζουν υψηλότερο κόστος κατασκευής. Αυτές οι αυξήσεις του κόστους μπορούν σε ορισμένες περιπτώσεις να υπονομεύσουν τη συνέχιση της δραστηριότητας επιχειρήσεων στην ΕΕ, οι οποίες διαφορετικά θα ήταν κερδοφόρες, με πιθανό αντίκτυπο στην απασχόληση.
- (21) Η εργαλειοθήκη που παρουσίασε η Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2021 έχει αποδειχθεί χρήσιμη και έχει εφαρμοστεί εκτενώς από πολλά κράτη μέλη που έχουν θεσπίσει πολυάριθμα μέτρα σε εθνικό επίπεδο. Η εργαλειοθήκη επεκτάθηκε την άνοιξη του 2022 με την ανακοίνωση σχετικά με τις βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις στην αγορά και τις μακροπρόθεσμες βελτιώσεις στον σχεδιασμό της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας ⁽³¹⁾.
- (22) Η ανακοίνωση REPowerEU παρουσίασε μέτρα για την αντιμετώπιση της αύξησης των τιμών της ενέργειας και την αναπλήρωση των αποθεμάτων αερίου για τον χειμώνα, ενώ το σχέδιο REPowerEU ⁽³²⁾ καθορίζει δράσεις για την επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την εξοικονόμηση ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση, καθώς και για τη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού. Η επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης θα μειώσει τις εκπομπές και την εξάρτηση από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα και θα προσφέρει προστασία από την απότομη αύξηση των τιμών. Ο κανονισμός σχετικά με την αποθήκευση αερίου ⁽³³⁾ θέσπισε νέες ελάχιστες υποχρεώσεις αποθήκευσης αερίου για τη διασφάλιση του εφοδιασμού για τον επόμενο χειμώνα, απαιτώντας από τα κράτη μέλη να γεμίσουν το 80 % των εγκαταστάσεων αποθήκευσης αερίου έως την 1η Νοεμβρίου 2022 και το 90 % έως την ίδια ημερομηνία κατά τα επόμενα έτη.
- (23) Καθώς η κρίση αύξησε περαιτέρω τους κινδύνους για την ασφάλεια του εφοδιασμού και τις διαταραχές, η Ένωση άρχισε να προετοιμάζεται για μια παρατεταμένη και ενδεχομένως πλήρη διακοπή της παροχής αερίου από τη Ρωσία. Το νέο ευρωπαϊκό σχέδιο μείωσης της ζήτησης αερίου ⁽³⁴⁾ καθορίζει μέτρα, αρχές και κριτήρια για συντονισμένη μείωση της ζήτησης και συνοδεύεται από τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1369 σχετικά με συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου ⁽³⁵⁾, ο οποίος θέτει εθελοντικό στόχο μείωσης της ζήτησης φυσικού αερίου κατά 15 % σε όλα τα κράτη μέλη και θεσπίζει διαδικασία για την ενεργοποίηση ενός δεσμευτικού στόχου μείωσης της ζήτησης, εάν αυτό καταστεί αναγκαίο.

⁽²⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου, της 5ης Αυγούστου 2022, σχετικά με συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου (ΕΕ L 206 της 8.8.2022, σ. 1).

⁽²⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας (ΕΕ L 261I, της 7.10.2022, σ. 1).

⁽²⁸⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, COM/2022/553 final, της 18ης Οκτωβρίου 2022, με τίτλο: «Κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας – κοινές δράσεις για την προετοιμασία, τις αγορές και την προστασία της ΕΕ».

⁽²⁹⁾ Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου, COM/2022/549 final, της 18ης Οκτωβρίου 2022, για την ενίσχυση της αλληλεγγύης μέσω καλύτερου συντονισμού των αγορών φυσικού αερίου, διασυνοριακών ανταλλαγών φυσικού αερίου και αξιόπιστων δεικτών αναφοράς για τις τιμές.

⁽³⁰⁾ Μακροοικονομικές προβολές των εμπεριρονημένων της ΕΚΤ για τη ζώνη του ευρώ, Σεπτέμβριος 2022.

⁽³¹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, της 18ης Μαΐου 2022, «Βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις στην αγορά ενέργειας και μακροπρόθεσμες βελτιώσεις στον σχεδιασμό της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας – σχέδιο δράσης» [COM(2022) 236 final].

⁽³²⁾ COM(2022) 230 final, 18 Μαΐου 2022.

⁽³³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1032 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2022, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2017/1938 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 σχετικά με την αποθήκευση αερίου (ΕΕ L 173 της 30.6.2022, σ. 17).

⁽³⁴⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας, Ευρωπαϊκό σχέδιο μείωσης της ζήτησης φυσικού αερίου, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2775/705563>.

⁽³⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου, της 5ης Αυγούστου 2022, σχετικά με συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου (ΕΕ L 206 της 8.8.2022, σ. 1).

- (24) Στις 6 Οκτωβρίου 2022, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1854 σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας με σκοπό τη μείωση των λογαριασμών ενέργειας για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις της Ευρώπης. Μεταξύ άλλων, ο κανονισμός(ΕΕ) 2022/1854 περιλαμβάνει μέτρα για τη μείωση της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας, τα οποία θα συμβάλουν στη μείωση του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας για τους καταναλωτές και στην αναδιανομή των πλεοναζόντων εσόδων του ενεργειακού τομέα στους τελικούς καταναλωτές.

1.3. Η ανάγκη στενού ευρωπαϊκού συντονισμού των εθνικών μέτρων ενίσχυσης

- (25) Η στοχευμένη και αναλογική εφαρμογή του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων της ΕΕ χρησιμεύει για να διασφαλιστεί ότι τα εθνικά μέτρα στήριξης είναι αποτελεσματικά για την παροχή βοήθειας στις επιχειρήσεις και στους εργαζομένους που πλήττονται από την τρέχουσα κρίση. Ο έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων από την ΕΕ διασφαλίζει επίσης ότι η εσωτερική αγορά της ΕΕ δεν είναι κατακερματισμένη και ότι οι ίσοι όροι ανταγωνισμού παραμένουν άδικοι. Η ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς είναι σημαντική για την αντιμετώπιση των εξωτερικών πιέσεων και την αποφυγή αγώνων δρόμου για επιδοτήσεις, όπου τα πιο εύπορα κράτη μέλη μπορούν να δαπανήσουν περισσότερα από τους γείτονες εις βάρος της συνοχής εντός της Ένωσης.

1.4. Κατάλληλα μέτρα κρατικής ενίσχυσης

- (26) Στο πλαίσιο της γενικότερης προσπάθειας που καταβάλλουν τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που απορρέουν από τη γεωπολιτική κατάσταση, η παρούσα ανακοίνωση περιγράφει τις δυνατότητες που έχουν τα κράτη μέλη βάσει των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις να εξασφαλίσουν ρευστότητα και πρόσβαση σε χρηματοδότηση για τις επιχειρήσεις, ιδίως δε τις ΜΜΕ που αντιμετωπίζουν οικονομικές προκλήσεις στο πλαίσιο της τρέχουσας κρίσης, καθώς και να παράσχουν κίνητρα για μειωμένη ενεργειακή κατανάλωση.
- (27) Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση του Οκτωβρίου, τα μέτρα υπέρ των μη εμπορικών καταναλωτών ενέργειας δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις, υπό την προϋπόθεση ότι δεν ωφελούν έμμεσα κάποιο συγκεκριμένο τομέα ή επιχείρηση. Τα κράτη μέλη μπορούν, για παράδειγμα, να καταβάλουν ειδικές κοινωνικές παροχές σε όσους διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο. Οι παροχές αυτές θα μπορούσαν να τους βοηθήσουν να εξοφλήσουν τους λογαριασμούς ενέργειας βραχυπρόθεσμα ή να τους στηρίξουν προκειμένου να προβούν σε βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης, διασφαλίζοντας παράλληλα την αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς.
- (28) Τα μέτρα που απευθύνονται στους εμπορικούς καταναλωτές ενέργειας δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις, υπό την προϋπόθεση ότι είναι γενικής φύσεως. Τα εν λόγω μη επιλεκτικά μέτρα μπορούν, για παράδειγμα, να λάβουν τη μορφή γενικών μειώσεων φόρων ή εισφορών, μειωμένου συντελεστή στην παροχή φυσικού αερίου, ηλεκτρικής ενέργειας ή τηλεθέρμανσης ή μειωμένου κόστους δικτύου. Στον βαθμό που οι εθνικές παρεμβάσεις χαρακτηρίζονται ως ενισχύσεις, μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβιβάζονται με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων εφόσον πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις. Για παράδειγμα, οι ενισχύσεις με τη μορφή μειώσεων εναρμονισμένων περιβαλλοντικών φόρων που συμμορφώνονται με τα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας και τους κανόνες που ορίζονται στην οδηγία για τη φορολόγηση της ενέργειας ⁽²⁶⁾, καθώς και με τις διατάξεις του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία μπορούν να εφαρμόζονται από τα κράτη μέλη χωρίς προηγούμενη κοινοποίηση στην Επιτροπή.
- (29) Όσον αφορά τα τμήματα 2.1 και 2.4 της παρούσας ανακοίνωσης, η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται απευθείας στον τελικό δικαιούχο ή διοχετεύεται μέσω προμηθευτή ενέργειας. Εάν η ενίσχυση διοχετεύεται μέσω προμηθευτή ενέργειας, το κράτος μέλος πρέπει να αποδείξει ότι εφαρμόζει μηχανισμό που διαφυλάσσει τον ανταγωνισμό μεταξύ των προμηθευτών και διασφαλίζει ότι η ενίσχυση μεταβιβάζεται στον τελικό δικαιούχο.
- (30) Η Επιτροπή θεωρεί ότι ορισμένες χρηματοδοτικές ανάγκες ενδέχεται να απαιτούν διαφορετικά εργαλεία από εκείνα που καλύπτουν τα τμήματα 2.1, 2.2 και 2.3 της παρούσας ανακοίνωσης. Αυτό μπορεί να συμβεί ιδίως όταν η τρέχουσα κρίση οδηγήσει όχι μόνο σε ανάγκες ρευστότητας, αλλά και σε σημαντικές ζημιές που ενδέχεται να υπονομεύσουν την ικανότητα του δικαιούχου να εξυπηρετήσει το χρέος του και να οδηγήσουν σε ανάγκες φερεγγυότητας. Σε περιπτώσεις στις οποίες χορηγούνται μεγάλα ποσά ενίσχυσης σε μεμονωμένους δικαιούχους και όπου η ικανότητα των εν λόγω δικαιούχων να εξυπηρετήσουν το χρέος τους, με βάση την προηγούμενη ικανότητά τους απόκτησης εισοδήματος, φαίνεται δύσκολη, τα κράτη μέλη μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο να ζητήσουν πληροφορίες από τους δικαιούχους σχετικά με την προβλεπόμενη μελλοντική τους ικανότητα απόκτησης εισοδήματος για τη συνέχιση της εξυπηρέτησης του χρέους, με σκοπό να εκτιμηθεί κατά πόσον η χρήση διαφόρων εργαλείων, όπως η στήριξη της φερεγγυότητας, μπορεί να είναι ή να καταστεί καταλληλότερη για την αντιμετώπιση των χρηματοδοτικών τους αναγκών.

⁽²⁶⁾ Οδηγία 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ L 283 της 31.10.2003, σ. 51).

- (31) Σε ειδικές περιστάσεις ⁽³⁷⁾, τα κράτη μέλη μπορούν να θεωρούν ότι οι επιχειρήσεις που πλήττονται σοβαρά από την τρέχουσα κρίση απαιτούν στήριξη της φερεγγυότητας που δεν μπορεί να παρασχεθεί επαρκώς μόνο μέσω ιδιωτικών πηγών. Σε περίπτωση που οι επιχειρήσεις θα έπαυαν ή θα περιέκοπταν τις δραστηριότητές τους χωρίς την εν λόγω στήριξη της φερεγγυότητας και που η παύση ή η περικοπή των δραστηριοτήτων τους θα συνιστούσε απειλή για τις αγορές ενέργειας ή για άλλες αγορές συστημικής σημασίας για την οικονομία (ή για την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα της εσωτερικής αγοράς), η εν λόγω στήριξη της φερεγγυότητας θα μπορούσε να θεωρηθεί συμβατή βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ.
- (32) Η Επιτροπή θεωρεί ιδιαίτερα σημαντικές τις ακόλουθες γενικές αρχές για την κατά περίπτωση αξιολόγηση:
- α) η ενίσχυση πρέπει να είναι αναγκαία, κατάλληλη και αναλογική ⁽³⁸⁾ για να αποφευχθεί η αιφνίδια έξοδος των εν λόγω επιχειρήσεων από την αγορά και, σε κάθε περίπτωση, να μην υπερβαίνει το ελάχιστο αναγκαίο για τη διασφάλιση της βιωσιμότητάς τους·
  - β) εταιρεία που ανήκει ή έχει εξαγοραστεί από ευρύτερο επιχειρηματικό όμιλο δεν είναι επιλέξιμη για ενισχύσεις, εκτός εάν μπορεί να αποδειχθεί ότι οι δυσχέρειες της εταιρείας δεν προκύπτουν από αυθαίρετη κατανομή των δαπανών στο πλαίσιο του ομίλου, και ότι οι δυσχέρειες αυτές είναι πολύ σοβαρές για να αντιμετωπιστούν από τον ίδιο τον όμιλο. Στις περιπτώσεις αυτές, θα απαιτείται κατά κανόνα σημαντική συμβολή του ομίλου στο κόστος του μέτρου στήριξης της φερεγγυότητας·
  - γ) η κρατική ενίσχυση πρέπει να χορηγείται υπό όρους που παρέχουν στο κράτος εύλογη αμοιβή, όπως εύλογο μερίδιο από τα μελλοντικά κέρδη της αξίας του δικαιούχου, ενόψει του ύψους του καταβεβλημένου από το κράτος μετοχικού κεφαλαίου σε σύγκριση με το υπόλοιπο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας, μετά από συνυπολογισμό των απωλειών, συμπεριλαμβανομένων των προβλέψιμων ζημιών χωρίς το μέτρο ενίσχυσης·
  - δ) όταν η ενίσχυση λαμβάνει τη μορφή χρέους μειωμένης εξασφάλισης ή άλλων υβριδικών κεφαλαιακών μέσων, η συνολική αμοιβή των εν λόγω μέσων πρέπει να λαμβάνει επαρκώς υπόψη τα χαρακτηριστικά του επιλεγέντος μέσου, μεταξύ άλλων το επίπεδο εξοφλητικής προτεραιότητας και όλους τους τρόπους πληρωμής·
  - ε) θα χρειαστούν κατάλληλα μέτρα ανταγωνισμού σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση του 2014 ⁽³⁹⁾. Με βάση τις ιδιαιτερότητες κάθε πιθανής περίπτωσης και το σχετικό ανταγωνιστικό τοπίο, ενδέχεται επίσης να απαιτηθούν εκπονήσεις περιουσιακών στοιχείων ως αντισταθμιστικό μέτρο. Επιπλέον, θα απαιτηθούν μέτρα συμπεριφοράς, συμπεριλαμβανομένων δεσμεύσεων που διασφαλίζουν την αποτελεσματική απαγόρευση της καταβολής επιμισθίων ή άλλων μεταβλητών πληρωμών, πληρωμών μερισμάτων και εξαγορών·
  - στ) για κάθε δικαιούχο, τα κράτη μέλη πρέπει να προβούν σε αξιολόγηση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας και, εφόσον το κρίνει σκόπιμο η Επιτροπή, να της κοινοποιήσουν προς έγκριση σχέδιο αναδιάρθρωσης σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές διάσωσης και αναδιάρθρωσης εντός καθορισμένης χρονικής περιόδου.
- (33) Τα κράτη μέλη καλούνται να εξετάσουν, χωρίς διακρίσεις, τον καθορισμό απαιτήσεων σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος ή την ασφάλεια του εφοδιασμού για τη χορήγηση ενισχύσεων βάσει του τμήματος 2.4 της παρούσας ανακοίνωσης. Αυτό θα μπορούσε, για παράδειγμα, να λάβει τις ακόλουθες μορφές ⁽⁴⁰⁾:
- α) απαίτηση από τον δικαιούχο να καλύπτει ορισμένο μερίδιο των αναγκών του κατανάλωσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, π.χ. μέσω συμφωνιών αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας ή μέσω άμεσων επενδύσεων στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές·
  - β) απαίτηση επενδύσεων στην ενεργειακή απόδοση, μείωση της κατανάλωσης ενέργειας σε σχέση με την οικονομική παραγωγή, π.χ. με τη μείωση της κατανάλωσης για παραγωγικές διαδικασίες, θέρμανση ή μεταφορές, ιδίως μέσω μέτρων εφαρμογής συστάσεων από ενεργειακούς ελέγχους που διενεργούνται σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2 ή παράγραφος 4 και το παράρτημα VI της οδηγίας 2012/27/ΕΕ·

⁽³⁷⁾ Η παρέμβαση πρέπει να περιορίζεται σε καταστάσεις στις οποίες εξυπηρετεί το κοινό συμφέρον.

⁽³⁸⁾ Κατά κανόνα, η ενίσχυση είναι αναλογική εάν δεν υπερβαίνει την αποκατάσταση της κεφαλαιακής διάρθρωσης του δικαιούχου στα επίπεδα προ της κρίσης που προκάλεσε η ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας. Κατά την αξιολόγηση της αναλογικότητας της ενίσχυσης, θα λαμβάνονται υπόψη οι κρατικές ενισχύσεις που έχουν ληφθεί ή προγραμματιστεί στο πλαίσιο της τρέχουσας κρίσης και ιδίως οι ενισχύσεις που έχουν παρασχεθεί δυνάμει της παρούσας ανακοίνωσης.

⁽³⁹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής – Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων (ΕΕ C 249 της 31.7.2014, σ. 1).

⁽⁴⁰⁾ Τα κράτη μέλη καλούνται να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες χορήγησης ενισχύσεων που εγκρίνονται βάσει των κατευθυντήριων γραμμών του 2022 σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για το κλίμα, την προστασία του περιβάλλοντος και την ενέργεια, ιδίως όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την ενεργειακή απόδοση ή άλλα μέτρα απαλλαγής από τις ανθρακώδεις εκπομπές.

- γ) απαίτηση επενδύσεων για τη μείωση ή τη διαφοροποίηση της κατανάλωσης φυσικού αερίου, π.χ. μέσω μέτρων εξηλεκτρισμού με χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ή κυκλικών λύσεων, όπως η επαναχρησιμοποίηση απαιριών·
- δ) απαίτηση υλοποίησης επενδύσεων ευελιξίας, ώστε να διευκολυνθεί η καλύτερη προσαρμογή των επιχειρηματικών διαδικασιών στα μηνύματα όσον αφορά τις τιμές στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας.
- (34) Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να χορηγούν ενισχύσεις για την αποκατάσταση ζημιών που προκαλούνται από έκτακτα γεγονότα σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ. Τέτοιες κρατικές ενισχύσεις, οι οποίες αποσκοπούν στον μετριασμό των ζημιών που προκαλούνται άμεσα από τα τρέχοντα και έκτακτα γεγονότα της ρωσικής επίθεσης κατά της Ουκρανίας, μπορούν επίσης να καλύπτουν ορισμένες άμεσες επιπτώσεις των οικονομικών κυρώσεων που επιβλήθηκαν ή των αντιμετρώων που επηρεάζουν αρνητικά την ικανότητα του δικαιούχου να ασκεί την οικονομική του δραστηριότητα ή συγκεκριμένο και διακριτό μέρος της οικονομικής του δραστηριότητας.
- (35) Οι ζημιές που προκαλούνται άμεσα από υποχρεωτικές μειώσεις της κατανάλωσης φυσικού αερίου ή ηλεκτρικής ενέργειας οι οποίες ενδέχεται να πρέπει να επιβληθούν από τα κράτη μέλη μπορούν να αξιολογηθούν βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, υπό την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχει υπεραντιστάθμιση.
- (36) Τα κράτη μέλη πρέπει να κοινοποιούν τα εν λόγω μέτρα ενίσχυσης και η Επιτροπή θα τα αξιολογεί απευθείας βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ. Οι ενισχύσεις αυτές μπορούν να χορηγούνται σε προβληματικές επιχειρήσεις.
- (37) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1369 σχετικά με συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου ⁽⁴¹⁾, τα κράτη μέλη μπορούν να εξετάσουν κατάλληλα μέτρα για την παροχή κινήτρων για οικειοθελή μείωση της ζήτησης φυσικού αερίου. Όταν τα κράτη μέλη σχεδιάζουν να θεσπίσουν τέτοια κίνητρα στο πλαίσιο της τρέχουσας κρίσης, η Επιτροπή θα αξιολογεί τα μέτρα αυτά απευθείας βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ. Μολονότι αυτό θα απαιτήσει κατά περίπτωση αξιολόγηση, η Επιτροπή θεωρεί ότι τα ακόλουθα στοιχεία είναι ιδιαίτερα σημαντικά:
- α) χρήση ανταγωνιστικής διαδικασίας βάσει διαφανών κριτηρίων για τη σύναψη συμβάσεων σχετικά με τον όγκο της οικειοθελούς μείωσης της ζήτησης·
- β) απουσία επίσημων περιορισμών στο διασυνοριακό εμπόριο ή στις διασυνοριακές ροές·
- γ) περιορισμός των σχετικών κινήτρων σε μελλοντικές μειώσεις της ζήτησης που υπερβαίνουν τις μειώσεις στις οποίες θα προέβαινε ο δικαιούχος ανεξάρτητα από το μέτρο·
- δ) άμεση μείωση της συνολικής τελικής ζήτησης αερίου στο οικείο κράτος μέλος, με παράλληλη αποφυγή μετατόπισης, απλώς, της ζήτησης φυσικού αερίου.
- (38) Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να σχεδιάζουν τη λήψη μέτρων για την παροχή κινήτρων για τη πλήρωση εγκαταστάσεων αποθήκευσης αερίου στον βαθμό που η αγορά δεν παρέχει κίνητρα ώστε να επιτευχθεί τούτο επαρκώς. Όταν τα κράτη μέλη σχεδιάζουν να χορηγήσουν κίνητρα για την πλήρωση εγκαταστάσεων αποθήκευσης αερίου στο πλαίσιο της τρέχουσας κρίσης, η Επιτροπή θα τα αξιολογεί απευθείας βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ ⁽⁴²⁾. Μολονότι αυτό θα απαιτήσει κατά περίπτωση αξιολόγηση, η Επιτροπή θεωρεί τα ακόλουθα στοιχεία ιδιαίτερα σημαντικά:
- α) χρήση ανταγωνιστικής διαδικασίας βάσει διαφανών κριτηρίων για την ελαχιστοποίηση της ενίσχυσης·
- β) απουσία περιορισμών στο διασυνοριακό εμπόριο ή στις διασυνοριακές ροές·
- γ) ύπαρξη διασφαλίσεων για την αποφυγή της υπεραντιστάθμισης·
- δ) συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις και τις προϋποθέσεις πλήρωσης και παροχής κινήτρων για την αποθήκευση αερίου οι οποίες καθορίζονται στο άρθρο 6α έως 6δ του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1938 ⁽⁴³⁾, ιδίως τις προϋποθέσεις για τα μέτρα στήριξης οι οποίες καθορίζονται στο άρθρο 6β παράγραφοι 2 και 3.

⁽⁴¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου, της 5ης Αυγούστου 2022, σχετικά με συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου (ΕΕ L 206 της 8.8.2022, σ. 1).

⁽⁴²⁾ Βλέπε απόφαση της Επιτροπής SA.103012 (2022/NN) της 12 Ιουλίου 2022 — Incentive measure to store natural gas in the Bergemeer storage facility for the next heating period [Μέτρο παροχής κινήτρων για την αποθήκευση φυσικού αερίου στην εγκατάσταση αποθήκευσης Bergemeer για την επόμενη περίοδο θέρμανσης].

⁽⁴³⁾ Όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1032 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2022 (ΕΕ L 173 της 30.6.2022, σ. 17).

- (39) Η Επιτροπή θα εξετάσει, κατά περίπτωση, πιθανές αναγκαίες, αναλογικές και κατάλληλες ενισχύσεις, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής «Εξοικονόμηση αερίου για ασφαλή χειμώνα» ⁽⁴⁴⁾ και τα εθνικά σχέδια έκτακτης ανάγκης για την ασφάλεια του εφοδιασμού με αέριο, προκειμένου να προσαρμοστούν εγκαταστάσεις που θα συμβάλουν στην αντικατάσταση του αερίου, για περιορισμένο χρονικό διάστημα, με ένα άλλο, πιο ρυπογόνο, καύσιμο άνθρακα. Κάθε τέτοιο εναλλακτικό καύσιμο άνθρακα πρέπει να έχει τη χαμηλότερη δυνατή περιεκτικότητα σε εκπομπές, η δε ενίσχυση θα πρέπει να χορηγείται με την επιφύλαξη προσαφών ενεργειακής απόδοσης και πρέπει να αποφεύγει τις μακροπρόθεσμες, πέραν της κρίσης, επιπτώσεις εγκλωβισμού, σύμφωνα με τους στόχους της ΕΕ για το κλίμα. Τα μέτρα αυτά μπορούν να αποσκοπούν τόσο στην προληπτική μείωση της κατανάλωσης αερίου όσο και στην αντιμετώπιση υποχρεωτικών μειώσεων της ζήτησης φυσικού αερίου, εκτός υπάρχει άλλη αντιστάθμιση ⁽⁴⁵⁾.
- (40) Δεδομένων των προκλήσεων σε σχέση με τη μεταφορά εμπορευμάτων από και προς την Ουκρανία, η Επιτροπή θα εξετάζει κατά περίπτωση ενδεχόμενες ενισχύσεις για ασφάλιση ή ανασφάλιση όσον αφορά μεταφορές αγαθών από και προς την Ουκρανία. Μεταξύ άλλων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποδείξουν ότι η ασφάλιση ή η ανασφάλιση δεν είναι καθόλου διαθέσιμη ή είναι διαθέσιμη σε τιμές σημαντικά υψηλότερες απ' ό,τι πριν από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία.
- (41) Η μεταφορά των προσφύγων και του ανθρωπιστικού υλικού δεν εμπίπτει καταρχήν στους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, εφόσον το κράτος ενεργεί στο πλαίσιο της άσκησης δημόσιας εξουσίας (σε αντίθεση με την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας) και εφόσον οι υπηρεσίες μεταφορών δεν αγοράζονται σε επίπεδο υψηλότερο από την τιμή της αγοράς.
- (42) Οι ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη μέλη στις επιχειρήσεις βάσει της παρούσας ανακοίνωσης και οι οποίες διοχετεύονται μέσω πιστωτικών ιδρυμάτων ως ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, πρέπει να ωφελούν άμεσα τις επιχειρήσεις αυτές. Ωστόσο, ενδέχεται να παρέχουν έμμεσο πλεονέκτημα στους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Παρόλα αυτά, στο πλαίσιο των διασφαλίσεων που αναφέρονται στα τμήματα 2.2 και 2.3, τα εν λόγω έμμεσα πλεονεκτήματα δεν στοχεύουν στη διατήρηση ή την αποκατάσταση της βιωσιμότητας, της ρευστότητας ή της φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων. Ως εκ τούτου, οι εν λόγω ενισχύσεις δεν θα χαρακτηριστούν ως έκτακτη δημόσια χρηματοπιστωτική στήριξη δυνάμει της οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (οδηγία για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών - BRRD) ⁽⁴⁶⁾ ή δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 806/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (κανονισμός για τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης - EME) ⁽⁴⁷⁾ ούτε θα αξιολογηθούν βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις που ισχύουν για τον τραπεζικό τομέα ⁽⁴⁸⁾.
- (43) Οι ενισχύσεις, οι οποίες χορηγούνται από τα κράτη μέλη σε πιστωτικά ιδρύματα βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ για την αντιστάθμιση της άμεσης ζημίας που υφίστανται ως απόρροια της τρέχουσας κρίσης και οι οποίες δεν στοχεύουν στη διατήρηση ή την αποκατάσταση της βιωσιμότητας, της ρευστότητας ή της φερεγγυότητας ενός ιδρύματος ή μιας οντότητας, δεν θα χαρακτηρίζονται ως έκτακτη δημόσια χρηματοπιστωτική στήριξη βάσει της οδηγίας BRRD ή του κανονισμού EME ούτε θα αξιολογούνται βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις που ισχύουν στον τραπεζικό τομέα ⁽⁴⁹⁾.

⁽⁴⁴⁾ COM(2022) 360/2, της 20 Ιουλίου 2022.

⁽⁴⁵⁾ Ένα παράδειγμα στο πλαίσιο της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας είναι η απόφαση της Επιτροπής της 30 Σεπτεμβρίου 2022 σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.103662 (2022/N) — Γερμανία — Προσωρινό απόθεμα εφοδιασμού με λιγνίτη για την εξοικονόμηση φυσικού αερίου.

⁽⁴⁶⁾ ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 190, βλ. άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 28 της οδηγίας BRRD.

⁽⁴⁷⁾ ΕΕ L 225 της 30.7.2014, σ. 1, βλ. άρθρο 3 παράγραφος 1 σημείο 29 του κανονισμού EME.

⁽⁴⁸⁾ Ανακοίνωση σχετικά με την ανακεφαλαιοποίηση των χρηματοπιστωτικών οργανισμών στο πλαίσιο της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης: περιορισμός των ενισχύσεων στο ελάχιστο απαραίτητο και διασφαλίσεις έναντι αδικαιολόγητων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού (ΕΕ C 10 της 15.1.2009, σ. 2): ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αντιμετώπιση των απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων στον κοινωτικό τραπεζικό τομέα (ΕΕ C 72 της 26.3.2009, σ. 1): ανακοίνωση της Επιτροπής περί της αποκατάστασης της βιωσιμότητας και αξιολόγησης των μέτρων αναδιάρθρωσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα στο πλαίσιο της παρούσας κρίσης βάσει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων (ΕΕ C 195 της 19.8.2009, σ. 9): ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή, από την 1η Ιανουαρίου 2011, των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης (ΕΕ C 329 της 7.12.2010, σ. 7): ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή, μετά την 1η Ιανουαρίου 2012, των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών εντός του πλαισίου της χρηματοπιστωτικής κρίσης (ΕΕ C 356 της 6.12.2011, σ. 7): και ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή, μετά την 1η Αυγούστου 2013, των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης («Τραπεζική ανακοίνωση 2013») (ΕΕ C 216 της 30.7.2013, σ. 1).

⁽⁴⁹⁾ Κάθε μέτρο στήριξης των πιστωτικών ιδρυμάτων ή άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων το οποίο συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ και δεν εμπίπτει στην παρούσα ανακοίνωση πρέπει να κοινοποιείται στην Επιτροπή και θα αξιολογείται βάσει των σχετικών κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις.

- (44) Εάν, λόγω της τρέχουσας κρίσης και των κυρώσεων που επιβλήθηκαν σε σχέση με την εν λόγω επίθεση, τα πιστωτικά ιδρύματα χρειαστούν έκτακτη δημόσια χρηματοπιστωτική στήριξη (βλ. άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 28 της οδηγίας BRRD και άρθρο 3 παράγραφος 1 σημείο 29 του κανονισμού ΕΜΕ) με τη μορφή μέτρου ρευστότητας, ανακεφαλαιοποίησης ή απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων, θα πρέπει να αξιολογηθεί κατά πόσον το εν λόγω μέτρο πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 32 παράγραφος 4 στοιχείο δ) σημεία i), ii) ή iii) της οδηγίας BRRD και του άρθρου 18 παράγραφος 4 στοιχείο δ) σημεία i), ii) ή iii) του κανονισμού ΕΜΕ. Σε περίπτωση που πληρούνται οι εν λόγω προϋποθέσεις, το πιστωτικό ίδρυμα που λαμβάνει την έκτακτη αυτή δημόσια χρηματοδοτική στήριξη δεν θα θεωρείται ότι τελεί υπό πτώχευση ή ότι ενδέχεται να πτωχεύσει.
- (45) Στον βαθμό που τα μέτρα αυτά λαμβάνονται για την αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με τη ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας και τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν σε σχέση με την επίθεση αυτήν, θα θεωρείται ότι εμπίπτουν στο σημείο 45 της Τραπεζικής ανακοίνωσης του 2013 ⁽⁵⁰⁾, το οποίο προβλέπει εξαίρεση από την απαίτηση επιμερισμού των βαρών μεταξύ των μετόχων και των πιστωτών τίτλων μειωμένης εξοφλητικής προτεραιότητας.
- (46) Οι ενισχύσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο της παρούσας ανακοίνωσης δεν εξαρτώνται από τη μετεγκατάσταση παραγωγικής δραστηριότητας ή άλλης δραστηριότητας του δικαιούχου από άλλη χώρα εντός του ΕΟΧ στο έδαφος του κράτους μέλους που χορηγεί την ενίσχυση. Τέτοιος όρος εικάζεται ότι θα ήταν επιβλαβής για την εσωτερική αγορά. Αυτό ισχύει ανεξάρτητα από τον αριθμό θέσεων εργασίας που πράγματι απολέσθηκαν κατά την αρχική εγκατάσταση του δικαιούχου στον ΕΟΧ.
- (47) Οι ενισχύσεις βάσει της παρούσας ανακοίνωσης δεν χορηγούνται σε επιχειρήσεις στις οποίες επιβλήθηκαν κυρώσεις από την ΕΕ, στις οποίες περιλαμβάνονται ενδεικτικά:
- α) πρόσωπα, οντότητες ή φορείς που κατονομάζονται ρητά στις νομικές πράξεις που επιβάλλουν τις εν λόγω κυρώσεις·
  - β) επιχειρήσεις που ανήκουν σε ή ελέγχονται από πρόσωπα, οντότητες ή φορείς έναντι των οποίων έχουν επιβληθεί κυρώσεις από την ΕΕ· ή
  - γ) επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε βιομηχανικούς κλάδους έναντι των οποίων έχουν επιβληθεί κυρώσεις από την ΕΕ, στο βαθμό που η ενίσχυση αυτή θα υπονόμει τους στόχους των σχετικών κυρώσεων.

1.5. Δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ

- (48) Σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή μπορεί να κρίνει ότι συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά ενισχύσεις «για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους». Εν προκειμένω, τα Δικαστήρια της Ένωσης έχουν αποφανθεί ότι η διαταραχή πρέπει να επηρεάζει το σύνολο ή σημαντικό μέρος της οικονομίας του οικείου κράτους μέλους και όχι απλώς μία από τις περιφέρειες ή ένα από τα τμήματα της επικράτειάς του. Τούτο, εξάλλου, συνάδει με την ανάγκη στενής ερμηνείας οποιασδήποτε εξαιρετικής διάταξης, όπως το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ ⁽⁵¹⁾. Την ερμηνεία αυτή εφαρμόζει με συνέπεια η Επιτροπή κατά τη λήψη αποφάσεων ⁽⁵²⁾.
- (49) Η Επιτροπή θεωρεί ότι η επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν από την ΕΕ ή τους διεθνείς εταίρους της και τα αντίμετρα που ελήφθησαν, για παράδειγμα από τη Ρωσία, έχουν δημιουργήσει σημαντικές οικονομικές αβεβαιότητες, έχουν διαταράξει τις εμπορικές ροές και τις αλυσίδες εφοδιασμού και έχουν οδηγήσει σε εξαιρετικά υψηλές και αιφνίδιες αυξήσεις των τιμών, ιδίως στον τομέα του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά και σε πολλές άλλες εισροές, πρώτες ύλες και πρωτογενή αγαθά, μεταξύ άλλων στον αγροδιατροφικό τομέα. Οι επιπτώσεις αυτές έχουν προκαλέσει, στο σύνολό τους, σοβαρή διαταραχή της οικονομίας όλων των κρατών μελών. Οι διαταραχές των αλυσίδων εφοδιασμού και η αυξημένη αβεβαιότητα έχουν άμεσες ή έμμεσες επιπτώσεις που επηρεάζουν πολλούς τομείς. Εκτός αυτού, η αύξηση των τιμών της ενέργειας επηρεάζει ουσιαστικά όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας σε όλα τα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι ένα μεγάλο φάσμα οικονομικών τομέων σε όλα τα κράτη μέλη πλήττεται από σοβαρή οικονομική διαταραχή. Στη βάση αυτή, η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι σκόπιμο να καθοριστούν τα κριτήρια για την αξιολόγηση των μέτρων κρατικής ενίσχυσης που μπορούν να χορηγήσουν τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση της σοβαρής αυτής διαταραχής.

⁽⁵⁰⁾ Όπως ορίζεται στην υποσημείωση 48.

⁽⁵¹⁾ Συνεδικασθείσεις υποθέσεις T-132/96 και T-143/96, Freistaat Sachsen και άλλοι κατά Επιτροπής, EU:T:1999:326, σκέψη 167.

⁽⁵²⁾ Απόφαση 98/490/ΕΚ της Επιτροπής στην υπόθεση C 47/96 Crédit Lyonnais (ΕΕ L 221 της 8.8.1998, σ. 28), σημείο 10.1· απόφαση 2005/345/ΕΚ της Επιτροπής στην υπόθεση C 28/02 Bankgesellschaft Berlin (ΕΕ L 116 της 4.5.2005, σ. 1), σημεία 153 και εξής· και απόφαση 2008/263/ΕΚ της Επιτροπής στην υπόθεση C-50/06 BAWAG (ΕΕ L 83 της 26.3.2008, σ. 7), σημείο 166. Βλ. απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση NN 70/07, Northern Rock (ΕΕ C 43 της 16.2.2008, σ. 1)· απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση NN 25/08 Rescue aid to Risikobeschirmung WestLB (ΕΕ C 189 της 26.7.2008, σ. 3)· απόφαση της Επιτροπής, της 4ης Ιουνίου 2008, σχετικά με κρατική ενίσχυση C9/08 της Γερμανίας υπέρ της SachsenLB (ΕΕ L 104 της 24.4.2009, σ. 34)· και απόφαση της Επιτροπής, της 16ης Ιουνίου 2017, στην υπόθεση SA.32544 (2011/C) Αναδιάρθρωση της ΤΡΑΙΝΟΣΕ ΑΕ (ΕΕ L 186 της 24.7.2018, σ. 25).

- (50) Ειδικότερα οι κρατικές ενισχύσεις είναι δικαιολογημένες και μπορούν να κηρυχθούν συμβατές με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, για περιορισμένο χρονικό διάστημα, εφόσον αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της έλλειψης ρευστότητας που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις που πλήττονται άμεσα ή έμμεσα από τη σοβαρή οικονομική διαταραχή που προκλήθηκε από τη ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας και τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν από την ΕΕ ή τους διεθνείς εταίρους της, καθώς και από τα αντίμετρα που ελήφθησαν, για παράδειγμα από τη Ρωσία.
- (51) Στην παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή καθορίζει τα κριτήρια αξιολόγησης της συμβατότητας που θα εφαρμόσει επί της αρχής στις ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ. Επομένως, τα κράτη μέλη πρέπει να αποδεικνύουν ότι τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης που κοινοποιούνται στην Επιτροπή και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας ανακοίνωσης είναι αναγκαία, κατάλληλα και αναλογικά για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας του οικείου κράτους μέλους, καθώς και ότι τηρούνται πλήρως όλες οι απαιτήσεις της παρούσας ανακοίνωσης.
- (52) Τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης που κοινοποιούνται και αξιολογούνται βάσει της παρούσας ανακοίνωσης αποσκοπούν στη στήριξη επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην ΕΕ και πλήττονται από τη ρωσική στρατιωτική επίθεση και/ή από τις συνέπειες των οικονομικών κυρώσεων που επιβλήθηκαν, καθώς και από τα αντίμετρα που ελήφθησαν ως αντίποινα, για παράδειγμα από τη Ρωσία. Τα μέτρα ενίσχυσης δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να χρησιμοποιηθούν για να υπονομεύσουν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα των κυρώσεων που επιβάλλονται από την ΕΕ ή τους διεθνείς εταίρους της και πρέπει να συμμορφώνονται πλήρως με τους κανόνες κατά της καταστρατήγησης των εφαρμοστέων κανονισμών⁽⁵³⁾. Πιο συγκεκριμένα, πρέπει να αποφευχθεί το ενδεχόμενο τα φυσικά πρόσωπα ή οι οντότητες κατά των οποίων στρέφονται οι κυρώσεις να ωφεληθούν άμεσα ή έμμεσα από οποιαδήποτε τέτοια μέτρα⁽⁵⁴⁾.
- (53) Τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας ανακοίνωσης είναι δυνατό να σωρευθούν μεταξύ τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις των εκάστοτε τμημάτων της παρούσας ανακοίνωσης. Τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης που καλύπτονται από την παρούσα ανακοίνωση είναι δυνατό να σωρευθούν με ενισχύσεις δυνάμει των κανονισμών για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας⁽⁵⁵⁾ ή με ενισχύσεις δυνάμει των κανονισμών απαλλαγής κατά κατηγορία⁽⁵⁶⁾, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι διατάξεις και οι κανόνες σώρευσης των εν λόγω κανονισμών. Τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης που καλύπτονται από την παρούσα ανακοίνωση μπορούν να σωρευθούν με ενισχύσεις βάσει του προσωρινού πλαισίου COVID-19⁽⁵⁷⁾, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι αντίστοιχοι κανόνες σώρευσης τους. Όταν τα κράτη μέλη χορηγούν στον ίδιο δικαιούχο δάνεια ή εγγυήσεις βάσει του προσωρινού πλαισίου COVID-19 καθώς και βάσει της παρούσας ανακοίνωσης και όταν το συνολικό ποσό του αρχικού κεφαλαίου του δανείου υπολογίζεται με βάση τις αυτοδηλούμενες ανάγκες ρευστότητας του δικαιούχου, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι εν λόγω ανάγκες ρευστότητας καλύπτονται μέσω ενισχύσεων μόνον άπαξ. Ομοίως, οι ενισχύσεις βάσει της παρούσας ανακοίνωσης μπορούν να σωρευθούν με ενισχύσεις βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, αλλά δεν μπορεί να υπάρξει υπεραντιστάθμιση της ζημίας που υπέστη ο δικαιούχος.

⁽⁵³⁾ Για παράδειγμα, άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 του Συμβουλίου, της 31ης Ιουλίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ L 229 της 31.7.2014, σ. 1).

⁽⁵⁴⁾ Λαμβανομένης υπόψη της ειδικής περίπτωσης, με δύο διαδοχικές κρίσεις που έχουν πλήξει τις επιχειρήσεις με πολλαπλούς τρόπους, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να χορηγήσουν ενισχύσεις βάσει της παρούσας ανακοίνωσης και σε προβληματικές επιχειρήσεις.

⁽⁵⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (ΕΕ L 352 της 24.12.2013, σ. 1)· κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («de minimis») στον γεωργικό τομέα (ΕΕ L 352 της 24.12.2013, σ. 9)· κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής, της 27ης Ιουνίου 2014, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ L 190 της 28.6.2014, σ. 45)· και κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 360/2012 της Επιτροπής, της 25ης Απριλίου 2012, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΕΕ L 114 της 26.4.2012, σ. 8).

⁽⁵⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία) (ΕΕ L 187 της 26.6.2014, σ. 1)· κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής, της 25ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 193 της 1.7.2014, σ. 1)· και κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1388/2014 της Επιτροπής, της 16ης Δεκεμβρίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 369 της 24.12.2014, σ. 37).

⁽⁵⁷⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής – «Προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19» (ΕΕ C 91I της 20.3.2020, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τις ανακοινώσεις της Επιτροπής C(2020) 2215 (ΕΕ C 112 I της 4.4.2020, σ. 1), C(2020) 3156 (ΕΕ C 164 της 13.5.2020, σ. 3), C(2020) 4509 (ΕΕ C 218 της 2.7.2020, σ. 3), C(2020) 7127 (ΕΕ C 340 I της 13.10.2020, σ. 1), C(2021) 564 (ΕΕ C 34 της 1.2.2021, σ. 6) και C(2021) 8442 (ΕΕ C 473 της 24.11.2021, σ. 1).

2. ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΜΕΤΡΑ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

2.1. Περιορισμένα ποσά ενίσχυσης

(54) Πέραν των υφιστάμενων δυνατοτήτων βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, προσωρινά περιορισμένα ποσά ενίσχυσης σε επιχειρήσεις που πλήττονται από τη ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας και/ή τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν ή τα αντίμετρα που ελήφθησαν ως αντίποινα, μπορούν να αποτελέσουν κατάλληλη, αναγκαία και στοχευμένη λύση.

(55) Η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι οι εν λόγω κρατικές ενισχύσεις συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται πλήρως όλοι οι ακόλουθοι όροι (οι ειδικές διατάξεις για την πρωτογενή γεωργία, την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια προβλέπονται στο σημείο 56):

α) ανά πάσα στιγμή η συνολική ενίσχυση δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. EUR ανά επιχείρηση ⁽⁵⁸⁾. Η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται με τη μορφή άμεσων επιχορηγήσεων, φορολογικών πλεονεκτημάτων και πλεονεκτημάτων πληρωμών ή με άλλες μορφές όπως επιστρεπτές προκαταβολές, εγγυήσεις ⁽⁵⁹⁾, δάνεια ⁽⁶⁰⁾ και ίδια κεφάλαια, με την προϋπόθεση ότι η συνολική ονομαστική αξία των εν λόγω μέτρων δεν υπερβαίνει το συνολικό ανώτατο όριο ύψους 2 εκατ. EUR ανά επιχείρηση· όλα τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται είναι ακαθάριστα, δηλαδή προ της αφαίρεσης φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων·

β) η ενίσχυση χορηγείται βάσει καθεστώτος με εκτιμώμενο προϋπολογισμό·

γ) η ενίσχυση χορηγείται το αργότερο μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2023 ⁽⁶¹⁾·

δ) η ενίσχυση χορηγείται σε επιχειρήσεις που πλήττονται από την κρίση·

ε) η ενίσχυση που χορηγείται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων ⁽⁶²⁾ συνοδεύεται από την υποχρέωση μη μετακύλισης της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς και δεν καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις ή αγοράζονται από τους πρωτογενείς παραγωγούς, εκτός εάν, στη δεύτερη περίπτωση, τα προϊόντα είτε δεν διατέθηκαν στην αγορά είτε χρησιμοποιήθηκαν για μη διατροφικούς σκοπούς, όπως η απόσταξη, η μεθανιοποίηση ή η λιπασματοποίηση από τις οικείες επιχειρήσεις.

(56) Κατά παρέκκλιση από το σημείο 55 στοιχείο α), ισχύουν οι ακόλουθοι ειδικοί όροι για τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της πρωτογενούς παραγωγής γεωργικών προϊόντων, της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, επιπλέον των όρων του σημείου 55 στοιχεία β) έως δ):

α) ανά πάσα στιγμή η συνολική ενίσχυση δεν υπερβαίνει τα 250 000 EUR ανά επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων και τα 300 000 EUR ανά επιχείρηση που δραστηριοποιείται στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας ⁽⁶³⁾· η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται με τη μορφή άμεσων επιχορηγήσεων, φορολογικών πλεονεκτημάτων και πλεονεκτημάτων πληρωμών ή με άλλες μορφές όπως επιστρεπτές προκαταβολές, εγγυήσεις ⁽⁶⁴⁾, δάνεια ⁽⁶⁵⁾ και ίδια κεφάλαια, με την προϋπόθεση ότι η συνολική ονομαστική αξία των εν λόγω μέτρων δεν υπερβαίνει το συνολικό ανώτατο όριο των, κατά περίπτωση, 250 000 EUR ή 300 000 EUR ανά επιχείρηση· όλα τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται είναι ακαθάριστα, δηλαδή προ της αφαίρεσης φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων·

⁽⁵⁸⁾ Οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει καθεστώτων που έχουν εγκριθεί δυνάμει του παρόντος τμήματος και οι οποίες έχουν επιστραφεί πριν χορηγηθεί νέα ενίσχυση δυνάμει του παρόντος τμήματος δεν θα λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό του κατά πόσον υπάρχει υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου.

⁽⁵⁹⁾ Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή εγγυήσεων δυνάμει του παρόντος τμήματος, ισχύουν οι συμπληρωματικοί όροι του σημείου 61 στοιχείο θ).

⁽⁶⁰⁾ Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή δανείων δυνάμει του παρόντος τμήματος, ισχύουν οι επιπλέον όροι του σημείου 64 στοιχείο ζ).

⁽⁶¹⁾ Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων, η φορολογική υποχρέωση σε σχέση με την οποία χορηγείται το εν λόγω πλεονέκτημα πρέπει να έχει προκύψει το αργότερο μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2023.

⁽⁶²⁾ Όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 6 και το άρθρο 2 σημείο 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής, της 25ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 193 της 1.7.2014, σ. 1).

⁽⁶³⁾ Οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει καθεστώτων που έχουν εγκριθεί δυνάμει του παρόντος τμήματος και οι οποίες έχουν επιστραφεί πριν χορηγηθεί νέα ενίσχυση δυνάμει του παρόντος τμήματος δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό του κατά πόσον υπάρχει υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου.

⁽⁶⁴⁾ Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή εγγυήσεων δυνάμει του παρόντος τμήματος, ισχύουν οι συμπληρωματικοί όροι του σημείου 61 στοιχείο θ).

⁽⁶⁵⁾ Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή δανείων δυνάμει του παρόντος τμήματος, ισχύουν οι επιπλέον όροι του σημείου 64 στοιχείο ζ).

- β) οι ενισχύσεις στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων δεν καθορίζονται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά·
- γ) οι ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας δεν αφορούν καμία από τις κατηγορίες ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως ια) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 717/2014 ⁽⁶⁶⁾.

- (57) Όταν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται σε διάφορους τομείς για τους οποίους ισχύουν διάφορα ανώτατα όρια σύμφωνα με τα σημεία 55 στοιχείο α) και 56 στοιχείο α), το οικείο κράτος μέλος πρέπει να διασφαλίζει, με κατάλληλα μέσα, π.χ. με λογιστικό διαχωρισμό, ότι για κάθε μία από τις δραστηριότητες αυτές τηρείται το σχετικό ανώτατο όριο και δεν σημειώνεται υπέρβαση του μέγιστου συνολικού ποσού ύψους 2 εκατ. EUR ανά επιχείρηση. Όταν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται αποκλειστικά στους τομείς που καλύπτονται από το σημείο 56 στοιχείο α), δεν θα πρέπει να σημειώνεται υπέρβαση του μέγιστου συνολικού ποσού ύψους 300 000 EUR ανά επιχείρηση.
- (58) Μέτρα που χορηγούνται βάσει της παρούσας ανακοίνωσης με τη μορφή επιστρεπτέων προκαταβολών, εγγυήσεων, δανείων ή άλλων επιστρεπτέων μέσων μπορούν να μετατραπούν σε άλλες μορφές ενίσχυσης, όπως επιχορηγήσεις, υπό την προϋπόθεση ότι η μετατροπή θα πραγματοποιηθεί το αργότερο έως τις 30 Ιουνίου 2024 και ότι πληρούνται οι όροι του παρόντος τμήματος.

2.2. Στήριξη της ρευστότητας με τη μορφή εγγυήσεων

- (59) Για να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε ρευστότητα για τις επιχειρήσεις που πλήττονται από την τρέχουσα κρίση, η παροχή δημόσιων εγγυήσεων για δάνεια για περιορισμένο χρονικό διάστημα και ποσό δανείου μπορεί να αποτελέσει κατάλληλη, αναγκαία και στοχευμένη λύση υπό τις παρούσες περιστάσεις ⁽⁶⁷⁾.
- (60) Για το ίδιο κεφάλαιο υποκείμενου δανείου, οι εγγυήσεις που χορηγούνται βάσει του παρόντος τμήματος δεν επιτρέπεται να σωρεύονται με ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του τμήματος 2.3 της παρούσας ανακοίνωσης και αντίστροφως, ούτε με ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του τμήματος 3.2 ή του τμήματος 3.3 του προσωρινού πλαισίου για την COVID-19. Οι εγγυήσεις που χορηγούνται βάσει του παρόντος τμήματος είναι δυνατό να σωρεύονται για διαφορετικά δάνεια, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό του δανείου ανά δικαιούχο δεν υπερβαίνει τα ανώτατα όρια που καθορίζονται στο σημείο 61 στοιχείο ε) της παρούσας ανακοίνωσης. Είναι δυνατή η παράλληλη υπαγωγή δικαιούχου σε περισσότερα του ενός μέτρα βάσει του παρόντος τμήματος, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό των δανείων ανά δικαιούχο δεν υπερβαίνει τα ανώτατα όρια που καθορίζονται στο σημείο 61 στοιχείο ε).
- (61) Η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι αυτές οι κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή δημόσιων εγγυήσεων συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, εφόσον:
- α) οι δημόσιες εγγυήσεις παρέχονται για νέα μεμονωμένα δάνεια που χορηγούνται σε επιχειρήσεις·
- β) οι προμήθειες εγγύησης καθορίζονται ανά μεμονωμένο δάνειο στο ελάχιστο επίπεδο, το οποίο αυξάνεται προοδευτικά με την αύξηση της διάρκειας του εγγυημένου δανείου, όπως ορίζεται στον ακόλουθο πίνακα:

Τύπος δικαιούχου	Για το 1ο έτος	Για το 2ο-3ο έτος	Για το 4ο-6ο έτος
MME	25 μονάδες βάσης	50 μονάδες βάσης	100 μονάδες βάσης
Μεγάλες επιχειρήσεις	50 μονάδες βάσης	100 μονάδες βάσης	200 μονάδες βάσης

⁽⁶⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής, της 27ης Ιουνίου 2014, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ L 90 της 28.6.2014, σ. 45).

⁽⁶⁷⁾ Για τους σκοπούς του παρόντος τμήματος, ο όρος «δημόσιες εγγυήσεις για δάνεια» καλύπτει επίσης τις εγγυήσεις για ορισμένα προϊόντα πρακτόρευσης (φάκτορινγκ), δηλαδή εγγυήσεις για πρακτόρευση με δικαίωμα προσφυγής και για αντίστροφη πρακτόρευση, όπου ο πράκτορας έχει δικαίωμα προσφυγής στον εκχωρητή. Τα επιλέξιμα προϊόντα αντίστροφης πρακτόρευσης πρέπει να περιορίζονται στα προϊόντα που χρησιμοποιούνται μόνον αφού ο πωλητής έχει ήδη εκτελέσει το μέρος της συναλλαγής που του αναλογεί, δηλαδή αφού παραδοθεί το προϊόν ή παρασχεθεί η υπηρεσία. Η χρηματοδοτική μίσθωση καλύπτεται επίσης από τον όρο «δημόσιες εγγυήσεις για δάνεια». Όταν οι δημόσιες εγγυήσεις αποσκοπούν στην αντιμετώπιση αναγκών ρευστότητας επιχειρήσεων που πρέπει να παρέχουν χρηματοοικονομικές εξασφαλίσεις για δραστηριότητες διαπραγμάτευσης στις αγορές ενέργειας, οι εν λόγω δημόσιες εγγυήσεις μπορούν κατ' εξαίρεση να καλύπτουν και τραπεζικές εγγυήσεις ή να παρέχονται ως χρηματοοικονομικές εξασφαλίσεις σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους ή σε εκκαθαριστικά μέλη.

- γ) εναλλακτικά, τα κράτη μέλη μπορούν να κοινοποιούν καθεστώτα, λαμβάνοντας τον ανωτέρω πίνακα ως βάση, στα οποία όμως η διάρκεια της εγγύησης, οι προμήθειες εγγύησης και η κάλυψη της εγγύησης μπορούν να διαφοροποιούνται για κάθε αρχικό κεφάλαιο του υποκείμενου μεμονωμένου δανείου (για παράδειγμα, τυχόν χαμηλότερη κάλυψη της εγγύησης θα μπορούσε να αντισταθμιστεί με μεγαλύτερη διάρκεια ή θα μπορούσε να συνδυαστεί με χαμηλότερες προμήθειες εγγύησης)· μπορεί να χρησιμοποιηθεί σταθερή προμήθεια καθ' όλη τη διάρκεια της εγγύησης, εάν είναι υψηλότερη από τις ελάχιστες προμήθειες για το 1ο έτος που ορίζονται στον ανωτέρω πίνακα για κάθε τύπο δικαιούχου, όπως προσαρμόζονται ανάλογα με τη διάρκεια της εγγύησης και την κάλυψη της εγγύησης δυνάμει της παρούσας παραγράφου·
- δ) η εγγύηση χορηγείται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2023 το αργότερο·
- ε) το συνολικό ποσό των δανείων ανά δικαιούχο, για τα οποία χορηγείται εγγύηση βάσει του παρόντος τμήματος, δεν υπερβαίνει:
- i. το 15 % του μέσου συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών του δικαιούχου κατά τις τρεις τελευταίες περατωθείσες λογιστικές περιόδους ⁽⁶⁸⁾·
  - ii. το 50 % των ενεργειακών δαπανών κατά τους 12 μήνες που προηγούνται του μήνα υποβολής της αίτησης ενίσχυσης ⁽⁶⁹⁾· ή
  - iii. κατόπιν κατάλληλης αιτιολόγησης που πρέπει να παράσχει το κράτος μέλος στην Επιτροπή για την αξιολόγησή της (για παράδειγμα σε σχέση με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο δικαιούχος κατά τη διάρκεια της τρέχουσας κρίσης) ⁽⁷⁰⁾, το ποσό του δανείου μπορεί να αυξηθεί:
    - για να καλύψει τις ανάγκες ρευστότητας από τη στιγμή της χορήγησης για τους επόμενους 12 μήνες για τις ΜΜΕ ⁽⁷¹⁾ και για τους επόμενους 6 μήνες για τις μεγάλες επιχειρήσεις·
    - για μεγάλες επιχειρήσεις που πρέπει να παρέχουν χρηματοοικονομικές εξασφαλίσεις για δραστηριότητες διαπραγμάτευσης στις αγορές ενέργειας, για να καλύψουν τις ανάγκες ρευστότητας που προκύπτουν από τις εν λόγω δραστηριότητες από τη στιγμή της χορήγησης για τους επόμενους 12 μήνες·
    - Οι ανάγκες ρευστότητας θα πρέπει να καθορίζονται μέσω αυτοπιστοποίησης από τον δικαιούχο ⁽⁷²⁾·
    - Οι ανάγκες ρευστότητας που καλύπτονται ήδη από μέτρα ενίσχυσης βάσει του προσωρινού πλαισίου για την COVID-19 δεν μπορούν να καλυφθούν από μέτρα που θεσπίζονται στο πλαίσιο της παρούσας ανακοίνωσης·
- στ) Η διάρκεια της εγγύησης περιορίζεται σε έξι έτη κατ' ανώτατο όριο, εκτός εάν διαφοροποιείται σύμφωνα με το σημείο 61 στοιχείο γ), η δε εγγύηση δεν μπορεί να υπερβαίνει:
- i. το 90 % του αρχικού κεφαλαίου του δανείου, όταν τις ζημιές υφίστανται αναλογικά και υπό τους ίδιους όρους τόσο το πιστωτικό ίδρυμα όσο και το κράτος· ή
  - ii. το 35 % του αρχικού κεφαλαίου του δανείου, όταν οι ζημιές καταλογίζονται αρχικά στο κράτος και μόνο στη συνέχεια στα πιστωτικά ιδρύματα (ήτοι εγγύηση πρώτης ζημίας)· και
  - iii. και στις δύο ανωτέρω περιπτώσεις, όταν το ύψος του δανείου μειώνεται με την πάροδο του χρόνου, για παράδειγμα επειδή το δάνειο αρχίζει να επιστρέφεται, το εγγυημένο ποσό πρέπει να μειώνεται αναλογικά·

⁽⁶⁸⁾ Όταν οι δικαιούχοι του μέτρου είναι νεοσύστατες επιχειρήσεις που δεν έχουν κλείσει τρεις λογιστικές χρήσεις, το εφαρμοστέο ανώτατο όριο κατά το σημείο 61 στοιχείο ε) σημείο i) θα υπολογίζεται με βάση τη διάρκεια ύπαρξης της επιχείρησης κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης ενίσχυσης από την επιχείρηση.

⁽⁶⁹⁾ Όταν οι δικαιούχοι του μέτρου είναι νεοσύστατες επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν αρχεία για το σύνολο των προηγούμενων δώδεκα μηνών, το εφαρμοστέο ανώτατο όριο κατά το σημείο 61 στοιχείο ε) σημείο ii) θα υπολογίζεται με βάση τη διάρκεια ύπαρξης της επιχείρησης κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης ενίσχυσης από την επιχείρηση.

⁽⁷⁰⁾ Η σχετική αιτιολόγηση μπορεί να αφορά δικαιούχους που δραστηριοποιούνται σε τομείς που πλήττονται ιδιαίτερα από τις άμεσες ή έμμεσες επιπτώσεις της επίθεσης, συμπεριλαμβανομένων των κυρώσεων που επιβλήθηκαν από την ΕΕ και τους διεθνείς εταίρους της και των αντίμετρων που ελήφθησαν, για παράδειγμα από τη Ρωσία. Οι επιπτώσεις αυτές μπορεί να είναι, μεταξύ άλλων, διαταραχές των αλυσίδων εφοδιασμού ή εκκρεμίες πληρωμές από τη Ρωσία ή την Ουκρανία, αυξημένοι κίνδυνοι κυβερνοεπιθέσεων ή αυξημένες τιμές συγκεκριμένων εισροών ή πρώτων υλών που επηρεάζονται από την τρέχουσα κρίση.

⁽⁷¹⁾ Όπως ορίζονται στο παράρτημα I του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία.

⁽⁷²⁾ Το σχέδιο ρευστότητας μπορεί να περιλαμβάνει τόσο το κεφάλαιο κίνησης όσο και το επενδυτικό κόστος. Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, ενόσω ισχύει η παρούσα ανακοίνωση, τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν, βάσει του παρόντος τμήματος, πρόσθετες δημόσιες εγγυήσεις σε δικαιούχους που έχουν ήδη λάβει τέτοια στήριξη, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι νέες ανάγκες ρευστότητας που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική αξιολόγηση των αναγκών ρευστότητας. Κάθε τέτοια στήριξη πρέπει να συμμορφώνεται με όλους τους όρους της παρούσας ανακοίνωσης και πρέπει να διασφαλίζει ότι οι ίδιες ανάγκες ρευστότητας καλύπτονται μόνο μία φορά.

- ζ) Κατόπιν κατάλληλης αιτιολόγησης από το κράτος μέλος και κατά παρέκκλιση από το σημείο 61 στοιχεία α), ε), στ) και η), η δημόσια εγγύηση μπορεί να παρέχεται ως μη χρηματοδοτούμενη χρηματοοικονομική ασφάλεια ⁽⁷³⁾ σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους ή σε εκκαθαριστικά μέλη για την κάλυψη νέων αναγκών ρευστότητας που προκύπτουν από την ανάγκη παροχής χρηματοοικονομικών εξασφαλίσεων για εκκαθαριζόμενες δραστηριότητες διαπραγμάτευσης στις αγορές ενέργειας που αφορούν επιχειρήσεις ενέργειας. Η κάλυψη αυτών των μη χρηματοδοτούμενων εγγυήσεων μπορεί κατ' εξαίρεση να υπερβαίνει το 90 %. Για τις εν λόγω μη χρηματοδοτούμενες εγγυήσεις, τα κράτη μέλη πρέπει:
- i. εάν η κάλυψη εγγύησης υπερβαίνει το 90 %, να αποδεικνύουν, βάσει αξιόπιστων και συγκεκριμένων στοιχείων, ότι είναι αναγκαίος ο υψηλός βαθμός κάλυψης της εγγύησης και να δεσμεύονται ότι θα παρακολουθούν τακτικά και θα επικυρώνουν το ότι οι τελικοί δικαιούχοι δεν είναι σε θέση να καλύψουν αυτές τις ανάγκες ρευστότητας μέσω άλλων πηγών εσωτερικής ή εξωτερικής χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων άλλων ενισχύσεων βάσει της παρούσας ανακοίνωσης·
  - ii. να αιτιολογούν το ποσό των εγγυήσεων, το οποίο σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό για την κάλυψη των αναγκών ρευστότητας για τους επόμενους 12 μήνες οι οποίες προκύπτουν από την ανάγκη παροχής χρηματοοικονομικών εξασφαλίσεων για εκκαθαριζόμενες δραστηριότητες διαπραγμάτευσης στις αγορές ενέργειας. Τα κράτη μέλη πρέπει να επανεξετάζουν τις ανάγκες αυτές σε τακτική βάση·
  - iii. να αιτιολογούν την περίοδο για την οποία χορηγείται η εγγύηση, η οποία πρέπει να λήγει το αργότερο την 31η Δεκεμβρίου 2023 και να μην υπερβαίνει σε καμία περίπτωση την περίοδο κατά την οποία οι εν λόγω εγγυήσεις θεωρούνται άκρως ρευστοποιήσιμες ασφάλειες σύμφωνα με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 153/2013 της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 2012, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα σχετικά με τις απαιτήσεις για τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους ⁽⁷⁴⁾, όπως αυτός τροποποιήθηκε·
  - iv. να αποδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο οι όροι για την κινητοποίηση της εγγύησης θα αντιμετωπίσουν επαρκώς τις ανησυχίες περί ηθικού κινδύνου όσον αφορά τον δικαιούχο και τον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό. Ειδικότερα, τούτο αφορά τον όρο της ανάκτησης από τον τελικό δικαιούχο των εγγυημένων ποσών, όταν οι απαιτήσεις του κράτους μέλους επί των περιουσιακών στοιχείων του τελικού δικαιούχου πρέπει να καταταχθούν στο ίδιο ή υψηλότερο επίπεδο προτεραιότητας με το λοιπό εκκρεμές χρέος και τα λοιπά εκκρεμή δάνεια υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας του τελικού δικαιούχου·
  - v. να αναφέρουν τις προμήθειες που θα εφαρμοστούν για τις εν λόγω εγγυήσεις, οι οποίες πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσες με τις προμήθειες εγγύησης που αναφέρονται στον πίνακα του σημείου 61 στοιχείο β) συν 200 μονάδες βάσης και, εάν ο κεντρικός αντισυμβαλλόμενος ή το εκκαθαριστικό μέλος δεν χρεώνει επιτόκιο ή αμοιβή για τη θέση μη χρηματοδοτούμενης εξασφάλισης, συν το βασικό επιτόκιο όπως ορίζεται στο σημείο 64 στοιχείο β)·
  - vi. να διασφαλίζουν ότι τηρείται επίσης το σημείο 61 στοιχεία δ) και θ). Η επιλογή που προβλέπει το σημείο 61 στοιχείο γ) δεν εφαρμόζεται και η εγγύηση αφορά μόνο τις ανάγκες ρευστότητας, όπως ορίζονται στο σημείο 61 στοιχείο ζ)·
- η) η εγγύηση σχετίζεται με δάνεια για επενδύσεις και/ή με δάνεια για κεφάλαια κίνησης·
- θ) οι εγγυήσεις μπορούν να παρέχονται απευθείας στους τελικούς δικαιούχους ή σε πιστωτικά ιδρύματα και άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς ως ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Τα πιστωτικά ιδρύματα ή άλλοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί θα πρέπει, στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, να μετακυλίνουν τα πλεονεκτήματα των δημόσιων εγγυήσεων στους τελικούς δικαιούχους. Ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι χρησιμοποιεί μηχανισμό που διασφαλίζει ότι τα πλεονεκτήματα μετακυλινούνται όσο το δυνατόν περισσότερο στους τελικούς δικαιούχους, υπό μορφή σημαντικότερων όγκων χρηματοδότησης, χαρτοφυλακίων υψηλότερου κινδύνου, χαμηλότερων απαιτήσεων για εξασφαλίσεις, χαμηλότερων προμηθειών εγγύησης ή χαμηλότερων επιτοκίων από ό,τι χωρίς τις εν λόγω δημόσιες εγγυήσεις.

2.3. Στήριξη της ρευστότητας με τη μορφή επιδοτούμενων δανείων

- (62) Για να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε ρευστότητα για τις επιχειρήσεις που πλήττονται από την τρέχουσα κρίση, τα επιδοτούμενα επιτόκια για περιορισμένο χρονικό διάστημα και ποσό δανείου μπορεί να αποτελέσουν κατάλληλη, αναγκαία και στοχευμένη λύση υπό τις παρούσες περιστάσεις.

⁽⁷³⁾ Όπως εξηγείται στην υποσημείωση 67 και σε αντίθεση με τις δημόσιες εγγυήσεις για δάνεια στο πλαίσιο του παρόντος τμήματος, οι οποίες χρησιμοποιούνται για τη διευκόλυνση της παροχής ρευστότητας απευθείας σε επιχειρήσεις, οι δημόσιες εγγυήσεις που παρέχονται ως χρηματοοικονομική ασφάλεια βάσει του σημείου (61) στοιχείο ζ) δεν χρηματοδοτούνται και παρέχονται απευθείας στον κεντρικό αντισυμβαλλόμενο ή το εκκαθαριστικό μέλος χωρίς κανένα υποκείμενο μέσο.

⁽⁷⁴⁾ ΕΕ L 52 της 23.2.2013, σ. 41.

(63) Για το ίδιο κεφάλαιο υποκείμενου δανείου, τα δάνεια που χορηγούνται βάσει του παρόντος τμήματος δεν σωρεύονται με ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του τμήματος 2.2 της παρούσας ανακοίνωσης και αντιστρόφως. Τα δάνεια και οι εγγυήσεις που χορηγούνται βάσει της παρούσας ανακοίνωσης είναι δυνατόν να σωρεύονται για διαφορετικά δάνεια, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό των δανείων ανά δικαιούχο δεν υπερβαίνει τα ανώτατα όρια που καθορίζονται στο σημείο 61 στοιχείο ε) ή στο σημείο 64 στοιχείο ε). Είναι δυνατή η παράλληλη υπαγωγή δικαιούχου σε περισσότερα του ενός επιδοτούμενα δάνεια βάσει του παρόντος τμήματος, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό των δανείων ανά δικαιούχο δεν υπερβαίνει τα ανώτατα όρια που καθορίζονται στο σημείο 64 στοιχείο ε).

(64) Η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι οι κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή επιδοτούμενων δανείων, οι οποίες χορηγούνται για να αντιμετωπιστεί η τρέχουσα κρίση, συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) τα δάνεια δεν χορηγούνται σε πιστωτικά ιδρύματα ή άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς·
- β) τα δάνεια μπορούν να χορηγούνται με μειωμένα επιτόκια, τα οποία είναι τουλάχιστον ίσα με το βασικό επιτόκιο (ετήσιο επιτόκιο IBOR ή ισοδύναμο, όπως δημοσιεύεται από την Επιτροπή ⁽⁷⁵⁾) είτε διαθέσιμο την 1η Οκτωβρίου 2022 ⁽⁷⁶⁾ είτε εφαρμοστέο τη στιγμή της χορήγησης της στήριξης, συν τα περιθώρια πιστωτικού κινδύνου που ορίζονται στον κατωτέρω πίνακα ⁽⁷⁷⁾:

Τύπος δικαιούχου	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου για το 1ο έτος	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου για το 2ο - 3ο έτος	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου για το 4ο-6ο έτος
MME	25 μονάδες βάσης ⁽⁷⁸⁾	50 μονάδες βάσης ⁽⁷⁹⁾	100 μονάδες βάσης
Μεγάλες επιχειρήσεις	50 μονάδες βάσης	100 μονάδες βάσης	200 μονάδες βάσης

- γ) εναλλακτικά, τα κράτη μέλη μπορούν να κοινοποιούν καθεστώτα, λαμβάνοντας τον ανωτέρω πίνακα ως βάση, αλλά στα οποία η ληκτότητα του δανείου και το επίπεδο των περιθωρίων πιστωτικού κινδύνου μπορούν να διαφοροποιούνται: π.χ. μπορεί να χρησιμοποιείται σταθερό περιθώριο πιστωτικού κινδύνου για τη συνολική διάρκεια του δανείου, εάν είναι υψηλότερο από το ελάχιστο περιθώριο πιστωτικού κινδύνου για το 1ο έτος για κάθε τύπο δικαιούχου, όπως προσαρμόζεται ανάλογα με τη ληκτότητα του δανείου δυνάμει της παρούσας παραγράφου ⁽⁸⁰⁾ ⁽⁸¹⁾.
- δ) οι δανειακές συμβάσεις υπογράφονται το αργότερο έως την 31η Δεκεμβρίου 2023 και περιορίζονται σε έξι έτη κατ' ανώτατο όριο, εκτός εάν προβλέπεται διαφοροποίηση σύμφωνα με το σημείο 64 στοιχείο γ)·
- ε) το συνολικό ποσό των δανείων ανά δικαιούχο δεν υπερβαίνει:
  - i. το 15 % του μέσου συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών του δικαιούχου κατά τις τρεις τελευταίες περατωθείσες λογιστικές περιόδους ⁽⁸²⁾ · ή
  - ii. το 50 % των ενεργειακών δαπανών κατά τους 12 μήνες που προηγούνται του μήνα υποβολής της αίτησης ενίσχυσης ⁽⁸³⁾ ·

⁽⁷⁵⁾ Τα βασικά επιτόκια υπολογίζονται σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αναθεώρηση της μεθόδου καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης (ΕΕ C 14 της 19.1.2008, σ. 6) και δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της ΓΔ Ανταγωνισμού στη διεύθυνση https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/legislation/reference-discount-rates-and-recovery-interest-rates_en.

⁽⁷⁶⁾ Για δάνεια που χορηγούνται έως την 31η Δεκεμβρίου 2022, μπορεί να χρησιμοποιείται το βασικό επιτόκιο της 1ης Φεβρουαρίου 2022.

⁽⁷⁷⁾ Εάν εφαρμόζεται περίοδος χάριτος για τις πληρωμές τόκων, πρέπει να τηρούνται τα ελάχιστα επιτόκια που καθορίζονται στο σημείο 64 στοιχείο β) και οι τόκοι πρέπει να καθίστανται δεδουλευμένοι από την πρώτη ημέρα της περιόδου χάριτος και να κεφαλαιοποιούνται τουλάχιστον ετησίως. Η διάρκεια των δανειακών συμβάσεων θα εξακολουθήσει να περιορίζεται σε έξι έτη κατ' ανώτατο όριο από τη στιγμή της χορήγησης του δανείου, εκτός εάν διαφοροποιηθεί σύμφωνα με το σημείο 64 στοιχείο γ), και δεν υπάρξει υπέρβαση του συνολικού ποσού των δανείων ανά δικαιούχο που αναφέρεται στο σημείο 64 στοιχείο ε).

⁽⁷⁸⁾ Το ελάχιστο συνολικό επιτόκιο (βασικό επιτόκιο συν τα περιθώρια πιστωτικού κινδύνου) θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 10 μονάδες βάσης ετησίως.

⁽⁷⁹⁾ Το ελάχιστο συνολικό επιτόκιο (βασικό επιτόκιο συν τα περιθώρια πιστωτικού κινδύνου) θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 10 μονάδες βάσης ετησίως.

⁽⁸⁰⁾ Το ελάχιστο συνολικό επιτόκιο (βασικό επιτόκιο συν τα περιθώρια πιστωτικού κινδύνου) θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 10 μονάδες βάσης ετησίως.

⁽⁸¹⁾ Βλέπε τη σύνοψη της συνήθους πρακτικής σχετικά με τη διαφοροποίηση στο σημείο 64 στοιχείο γ) που δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο της ΓΔ Ανταγωνισμού στη διεύθυνση https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/ukraine_en.

⁽⁸²⁾ Όταν οι δικαιούχοι του μέτρου είναι νεοσύστατες επιχειρήσεις που δεν έχουν κλείσει τρεις λογιστικές χρήσεις, το εφαρμοστέο ανώτατο όριο κατά το σημείο 64 στοιχείο ε) σημείο i) θα υπολογίζεται με βάση τη διάρκεια ύπαρξης της επιχείρησης κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης ενίσχυσης από την επιχείρηση.

⁽⁸³⁾ Όταν οι δικαιούχοι του μέτρου είναι νεοσύστατες επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν αρχεία για το σύνολο των προηγούμενων δώδεκα μηνών, το εφαρμοστέο ανώτατο όριο κατά το σημείο 64 στοιχείο ε) σημείο ii) θα υπολογίζεται με βάση τη διάρκεια ύπαρξης της επιχείρησης κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης ενίσχυσης από την επιχείρηση.

iii. με κατάλληλη αιτιολόγηση που παρέχει το κράτος μέλος στην Επιτροπή (για παράδειγμα σε σχέση με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο δικαιούχος κατά τη διάρκεια της τρέχουσας κρίσης) ⁽⁸⁴⁾, το ποσό του δανείου μπορεί να αυξηθεί:

- για να καλύψει τις ανάγκες ρευστότητας: από τη στιγμή της χορήγησης για τους επόμενους 12 μήνες για τις ΜΜΕ ⁽⁸⁵⁾ και για τους επόμενους 6 μήνες για τις μεγάλες επιχειρήσεις·
- για μεγάλες επιχειρήσεις που πρέπει να παρέχουν χρηματοοικονομικές εξασφαλίσεις για δραστηριότητες διαπραγμάτευσης στις αγορές ενέργειας, για να καλύψουν τις ανάγκες ρευστότητας που προκύπτουν από τις εν λόγω δραστηριότητες από τη στιγμή της χορήγησης για τους επόμενους 12 μήνες·
- οι ανάγκες ρευστότητας θα πρέπει να καθορίζονται μέσω αυτοπιστοποίησης από τον δικαιούχο ⁽⁸⁶⁾·
- οι ανάγκες ρευστότητας που καλύπτονται ήδη από μέτρα ενίσχυσης βάσει του προσωρινού πλαισίου για την πανδημία COVID-19 δεν καλύπτονται από την παρούσα ανακοίνωση·

στ) Τα δάνεια σχετίζονται με επενδύσεις και/ή με ανάγκες κεφαλαίων κίνησης·

ζ) τα δάνεια μπορούν να παρέχονται απευθείας στους τελικούς δικαιούχους ή μέσω πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλων χρηματοπιστωτικών οργανισμών ως ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Σε αυτή την περίπτωση, τα πιστωτικά ιδρύματα ή οι άλλοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί θα πρέπει, στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, να μετακυλίουν τα πλεονεκτήματα των επιδοτούμενων επιτοκίων για δάνεια στους τελικούς δικαιούχους. Ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι χρησιμοποιεί μηχανισμό που διασφαλίζει ότι τα πλεονεκτήματα μετακυλιούνται όσο το δυνατόν περισσότερο στους τελικούς δικαιούχους, χωρίς η χορήγηση επιδοτούμενων δανείων βάσει του παρόντος τμήματος να εξαρτάται από την αναχρηματοδότηση υφιστάμενων δανείων.

2.4. Ενισχύσεις για πρόσθετες δαπάνες που οφείλονται σε εξαιρετικά σοβαρές αυξήσεις των τιμών του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας

(65) Πέραν των υφιστάμενων δυνατοτήτων που είναι διαθέσιμες σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ και των δυνατοτήτων που περιγράφονται στην παρούσα ανακοίνωση, η προσωρινή στήριξη θα μπορούσε να αμβλύνει τις συνέπειες των εξαιρετικά σοβαρών αυξήσεων των τιμών του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας που προκάλεσε η επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Η στήριξη αυτή μπορεί να παρέχεται σε επιχειρήσεις βάσει είτε της τρέχουσας κατανάλωσης ενέργειας είτε του ιστορικού κατανάλωσής τους. Στην πρώτη περίπτωση, η στήριξη θα επέτρεπε τη συνέχιση της οικονομικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων που πλήττονται περισσότερο, αλλά θα συνεπαγόταν εκ φύσεως λιγότερα κίνητρα προς εξοικονόμηση ενέργειας. Υπό συνθήκες ελλιπούς εφοδιασμού σε αέριο στην ΕΕ, είναι επίσης σημαντικό να διατηρηθούν τα ισχυρά κίνητρα για μειώσεις της ζήτησης και να υπάρξει σταδιακή στροφή στη μείωση της κατανάλωσης αερίου. Η στήριξη που βασίζεται στο ιστορικό κατανάλωσης ενέργειας θα μπορούσε να διατηρήσει ανέπαφα τα κίνητρα της αγοράς προς μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και να βοηθήσει τις επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες της τρέχουσας κρίσης, υπό την προϋπόθεση ότι οι δικαιούχοι δεν μειώνουν σημαντικά τις παραγωγικές δραστηριότητες κάτω από το όριο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη της επιδιωκόμενης εξοικονόμησης ενέργειας και/ή δεν μετατοπίζουν απλώς την κατανάλωσή τους αλλού. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη καλούνται να απαιτούν από τους δικαιούχους να αναλάβουν επαρκείς δεσμεύσεις προς τον σκοπό αυτό. Για οποιαδήποτε επιλέξιμη περίοδο, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν καθεστώς στήριξης είτε με βάση την τρέχουσα κατανάλωση ή το ιστορικό κατανάλωσης ενέργειας.

⁽⁸⁴⁾ Η σχετική αιτιολόγηση μπορεί να αφορά δικαιούχους που δραστηριοποιούνται σε τομείς που πλήττονται ιδιαίτερα από τις άμεσες ή έμμεσες επιπτώσεις της ρωσικής επίθεσης, συμπεριλαμβανομένων περιοριστικών οικονομικών μέτρων που λαμβάνει η Ένωση και οι διεθνείς της εταίροι, καθώς και των αντίμετρων που λαμβάνει η Ρωσία. Οι επιπτώσεις αυτές μπορεί να είναι, μεταξύ άλλων, διαταραχές των αλυσίδων εφοδιασμού ή εκκρεμείς πληρωμές από τη Ρωσία ή την Ουκρανία, αυξημένα αστάθεια των τιμών στις αγορές ενέργειας και σχετικές παράπλευρες ανάγκες, αυξημένοι κίνδυνοι κυβερνοεπιθέσεων ή αυξημένες τιμές συγκεκριμένων εισροών ή πρώτων υλών που επηρεάζονται από την τρέχουσα κρίση.

⁽⁸⁵⁾ Όπως ορίζονται στο παράρτημα Ι του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία.

⁽⁸⁶⁾ Το σχέδιο ρευστότητας μπορεί να περιλαμβάνει τόσο το κεφάλαιο κίνησης όσο και το επενδυτικό κόστος. Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, ενόσω ισχύει η παρούσα ανακοίνωση, τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν, βάσει του παρόντος τμήματος, πρόσθετα επιδοτούμενα δάνεια σε δικαιούχους που έχουν ήδη λάβει τέτοια στήριξη, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι νέες ανάγκες ρευστότητας που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική αξιολόγηση των αναγκών ρευστότητας. Κάθε τέτοια στήριξη πρέπει να συμμορφώνεται με όλους τους όρους της παρούσας ανακοίνωσης και πρέπει να διασφαλίζει ότι οι ίδιες ανάγκες ρευστότητας καλύπτονται μόνο μία φορά.

(66) Η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι οι κρατικές ενισχύσεις συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η ενίσχυση χορηγείται το αργότερο μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2023 ⁽⁸⁷⁾.
- β) η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται υπό μορφή άμεσων επιχορηγήσεων, φορολογικών πλεονεκτημάτων ⁽⁸⁸⁾ και πλεονεκτημάτων πληρωμών ή υπό άλλες μορφές όπως επιστρεπτές προκαταβολές, εγγυήσεις ⁽⁸⁹⁾, δάνεια ⁽⁹⁰⁾ και ίδια κεφάλαια, με την προϋπόθεση ότι η συνολική ονομαστική αξία των εν λόγω μέτρων δεν υπερβαίνει την εφαρμοστέα ένταση της ενίσχυσης και τα εφαρμοστέα ανώτατα όρια ενίσχυσης. Όλα τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται είναι ακαθάριστα, δηλαδή προ της αφαίρεσης φόρων ή άλλης επιβάρυνσης.
- γ) η ενίσχυση που χορηγείται υπό μορφή επιστρεπτών προκαταβολών, εγγυήσεων, δανείων ή άλλων επιστρεπτών μέσων μπορεί να μετατραπεί σε άλλες μορφές ενίσχυσης, π.χ. επιχορηγήσεις, υπό την προϋπόθεση ότι η μετατροπή θα πραγματοποιηθεί το αργότερο έως τις 30 Ιουνίου 2024.
- δ) η ενίσχυση χορηγείται βάσει καθεστώτος με εκτιμώμενο προϋπολογισμό. Τα κράτη μέλη μπορεί να περιορίζουν τις ενισχύσεις σε δραστηριότητες που στηρίζουν συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς ιδιαίτερης σημασίας για την οικονομία ή για την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα της εσωτερικής αγοράς, λαμβάνοντας υπόψη, για παράδειγμα, τα κριτήρια για την ιεράρχηση των κρίσιμων μη προστατευόμενων πελατών στην ανακοίνωση «Εξοικονόμηση αερίου για έναν ασφαλή χειμώνα» ⁽⁹¹⁾. Ωστόσο, τα όρια αυτά πρέπει να σχεδιαστούν με ευρύ τρόπο και να μην οδηγήσουν σε τεχνητό περιορισμό των δυνατικών δικαιούχων.
- ε) Για τους σκοπούς του παρόντος τμήματος, οι επιλέξιμες δαπάνες υπολογίζονται με βάση την κατανάλωση φυσικού αερίου (και ως πρώτης ύλης), της ηλεκτρικής ενέργειας και της θέρμανσης και ψύξης ⁽⁹²⁾ που παράγονται απευθείας από φυσικό αέριο και ηλεκτρική ενέργεια που παρέχονται από τον δικαιούχο ⁽⁹³⁾. Η μέγιστη επιλέξιμη δαπάνη υπολογίζεται με τον ακόλουθο τύπο:

$$(p(t) - p(\text{ref}) \times 1.5) \times q$$

όπου:

t είναι ένας συγκεκριμένος μήνας, ή περίοδος αρκετών διαδοχικών μηνών, μεταξύ της 1ης Φεβρουαρίου 2022 και της 31ης Δεκεμβρίου 2023 το αργότερο («επιλέξιμη περίοδος»)

ref είναι η περίοδος από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως την 31η Δεκεμβρίου 2021 («περίοδος αναφοράς»).

p(t) είναι η μέση τιμή ανά μονάδα που καταναλώθηκε από τον δικαιούχο κατά την επιλέξιμη περίοδο (για παράδειγμα, σε EUR/MWh)

p(ref) είναι η μέση τιμή ανά μονάδα που καταναλώθηκε από τον δικαιούχο κατά την περίοδο αναφοράς (για παράδειγμα, σε EUR/MWh)

⁽⁸⁷⁾ Κατά παρέκκλιση, όταν η ενίσχυση χορηγείται μόνο κατόπιν εκ των υστέρων επαλήθευσης των δικαιολογητικών εγγράφων του δικαιούχου και το κράτος μέλος αποφασίζει να μη συμπεριλάβει τη δυνατότητα χορήγησης προκαταβολών σύμφωνα με το σημείο 68, η ενίσχυση μπορεί να χορηγηθεί έως την 31η Μαρτίου 2024, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται τόσο η επιλέξιμη περίοδος όπως ορίζεται στο σημείο 66 στοιχείο ε) όσο και οι απαιτήσεις του σημείου 68.

⁽⁸⁸⁾ Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων, η φορολογική υποχρέωση σε σχέση με την οποία χορηγείται το εν λόγω πλεονέκτημα πρέπει να έχει προκύψει το αργότερο μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2023.

⁽⁸⁹⁾ Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή εγγυήσεων δυνάμει του παρόντος τμήματος, ισχύουν οι συμπληρωματικοί όροι του σημείου 61 στοιχείο θ).

⁽⁹⁰⁾ Όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή δανείων δυνάμει του παρόντος τμήματος, ισχύουν οι επιπλέον όροι του σημείου 64 στοιχείο ζ).

⁽⁹¹⁾ COM/2022/360 final.

⁽⁹²⁾ Στην περίπτωση των δικτύων τηλεθέρμανσης ή τηλεψύξης, ενδέχεται να μην είναι πάντα δυνατός ο ακριβής προσδιορισμός του καυσίμου που χρησιμοποιείται από την κεντρική πηγή. Σε τέτοιες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη μπορούν να βασίζονται σε πιστοποιήσεις από τους φορείς εκμετάλλευσης τηλεθέρμανσης ή σε εκτιμήσεις που αναφέρουν το ενεργειακό μείγμα των αντίστοιχων δικτύων και να χρησιμοποιούν τις εν λόγω πληροφορίες για τον υπολογισμό του μεριδίου της κατανάλωσης θέρμανσης/ψύξης που μπορεί να είναι επιλέξιμο για αποζημίωση βάσει του παρόντος τμήματος.

⁽⁹³⁾ Αποκλειστικά για τους σκοπούς του τμήματος 2.4, ως «δικαιούχος» νοείται επιχείρηση ή νομική οντότητα που αποτελεί μέρος επιχείρησης.

q είναι η ποσότητα που ο δικαιούχος προμηθεύεται από εξωτερικούς προμηθευτές και καταναλώνει ως τελικός καταναλωτής ⁽⁹⁴⁾. Μπορεί να οριστεί από ένα κράτος μέλος είτε ως:

- q(t), δηλαδή κατανάλωση του δικαιούχου κατά την επιλέξιμη περίοδο, ή
- q(ref), δηλαδή κατανάλωση του δικαιούχου κατά την περίοδο αναφοράς.

Από την 1 Σεπτεμβρίου 2022, η q δεν μπορεί να υπερβαίνει το 70 % της κατανάλωσης του δικαιούχου για την ίδια περίοδο κατά το 2021.

- στ) Η συνολική ενίσχυση ανά δικαιούχο δεν υπερβαίνει το 50 % των επιλέξιμων δαπανών και η συνολική ενίσχυση ανά επιχείρηση δεν υπερβαίνει τα 4 εκατ. EUR σε καμία χρονική στιγμή.
- ζ) Οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του παρόντος τμήματος μπορούν να σωρευτούν με ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του τμήματος 2.1, υπό την προϋπόθεση ότι δεν σημειώνεται υπέρβαση των ισχυόντων ανώτατων ορίων ενίσχυσης ανά επιχείρηση βάσει του παρόντος τμήματος. Για τον ίδιο όγκο κατανάλωσης, οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του παρόντος τμήματος και υπολογίζονται με βάση το ιστορικό της κατανάλωσης [(q (ref)] δεν μπορούν να σωρευθούν με τις ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του τμήματος 2.7.

(67) Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να χρειαστούν περαιτέρω ενισχύσεις για δικαιούχους που πλήττονται από μείωση των οικονομικών επιδόσεων κατά τη διάρκεια της κρίσης. Τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν ενισχύσεις που υπερβαίνουν τις τιμές οι οποίες υπολογίζονται σύμφωνα με το σημείο 66 στοιχείο στ), εάν, πέραν των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο σημείο 66 στοιχεία α) έως ε) και ζ), πληρούνται και οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) Η συνολική ενίσχυση ανά δικαιούχο δεν υπερβαίνει το 40 % των επιλέξιμων δαπανών και η συνολική ενίσχυση ανά επιχείρηση δεν υπερβαίνει τα 100 εκατ. EUR σε καμία χρονική στιγμή.
- β) Για δικαιούχους που χαρακτηρίζονται ως «ενεργοβόρες επιχειρήσεις» ⁽⁹⁵⁾, η συνολική ενίσχυση ανά δικαιούχο μπορεί να αυξηθεί στο 65 % των επιλέξιμων δαπανών ενώ η συνολική ενίσχυση ανά επιχείρηση δεν μπορεί να υπερβεί τα 50 εκατ. EUR σε καμία χρονική στιγμή. Ο δικαιούχος πρέπει επιπλέον να αποδείξει ότι έχει είτε μείωση των EBITDA ⁽⁹⁶⁾ (εξαιρουμένης της ενισχύσεως) κατά τουλάχιστον 40 % κατά την επιλέξιμη περίοδο σε σύγκριση με την περίοδο αναφοράς, είτε αρνητικά EBITDA (εξαιρουμένης της ενισχύσεως) κατά την επιλέξιμη περίοδο.
- γ) Για δικαιούχους που χαρακτηρίζονται ως «ενεργοβόρες επιχειρήσεις» και δραστηριοποιούνται σε έναν ή περισσότερους τομείς ή υποτομείς του παραρτήματος I ⁽⁹⁷⁾, η συνολική ενίσχυση ανά δικαιούχο μπορεί να αυξηθεί στο 80 % το πολύ των επιλέξιμων δαπανών, ενώ η συνολική ενίσχυση ανά επιχείρηση δεν μπορεί να υπερβεί τα 150 εκατ. EUR σε καμία χρονική στιγμή. Ο δικαιούχος πρέπει επιπλέον να αποδείξει ότι έχει είτε μείωση των EBITDA (εξαιρουμένης της ενισχύσεως) κατά τουλάχιστον 40 % κατά την επιλέξιμη περίοδο σε σύγκριση με την περίοδο αναφοράς, είτε αρνητικά EBITDA (εξαιρουμένης της ενισχύσεως) κατά την επιλέξιμη περίοδο.
- δ) Για ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του σημείου 67 στοιχεία α), β) και γ), τα EBITDA του δικαιούχου κατά την επιλέξιμη περίοδο, συμπεριλαμβανομένης της συνολικής ενίσχυσης, δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 70 % των EBITDA κατά την περίοδο αναφοράς. Στις περιπτώσεις που τα EBITDA ήταν αρνητικά κατά την περίοδο αναφοράς, η ενίσχυση δεν μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση των EBITDA κατά την επιλέξιμη περίοδο άνω του 0.

⁽⁹⁴⁾ Όπως αποδεικνύεται από τον δικαιούχο, π.χ. βάσει του αντίστοιχου λογαριασμού. Θα υπολογίζεται μόνο η κατανάλωση ενέργειας από τους τελικούς καταναλωτές - εξαιρούνται οι πωλήσεις και η ίδια παραγωγή. Εξαιρούνται η κατανάλωση ενέργειας του ίδιου του ενεργειακού τομέα και οι απώλειες που σημειώνονται κατά τη μετατροπή και τη διανομή της ενέργειας.

⁽⁹⁵⁾ «Ενεργοβόρος επιχείρηση»: νομική οντότητα στην οποία οι αγορές ενεργειακών προϊόντων (συμπεριλαμβανομένων των ενεργειακών προϊόντων εκτός του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας) ανέρχονται τουλάχιστον στο 3,0 % της αξίας παραγωγής ή του κύκλου εργασιών, με βάση τα στοιχεία των χρηματοοικονομικών λογιστικών εκθέσεων για το ημερολογιακό έτος 2021. Εναλλακτικά, μπορούν να χρησιμοποιηθούν δεδομένα για το πρώτο εξάμηνο του 2022, οπότε ο δικαιούχος μπορεί να χαρακτηριστεί ως «ενεργοβόρος επιχείρηση» εάν οι αγορές ενεργειακών προϊόντων (συμπεριλαμβανομένων των ενεργειακών προϊόντων εκτός του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας) ανέρχονται τουλάχιστον στο 6,0 % της αξίας παραγωγής ή του κύκλου εργασιών.

⁽⁹⁶⁾ EBITDA: κέρδη προ τόκων, φόρων, απομειώσεων και αποσβέσεων, εξαιρουμένων εφάπαξ απομειώσεων.

⁽⁹⁷⁾ Το παράρτημα I απαρτίζει τους τομείς και υποτομείς που θεωρούνται ιδιαίτερα εκτεθειμένοι σε απώλεια ανταγωνιστικότητας λόγω της ενεργειακής κρίσης και για τους οποίους η ένταση των συναλλαγών του (υπο)τομέα με τρίτες χώρες και η ένταση των εκπομπών αντιπροσωπεύουν αντικειμενικές προσεγγιστικές τιμές. Ένας δικαιούχος θα θεωρείται ότι δραστηριοποιείται σε τομέα ή υποτομέα που απαρτίζεται στο παράρτημα I σύμφωνα με την ταξινόμηση του δικαιούχου στους τομεακούς εθνικούς λογαριασμούς ή εάν μία ή περισσότερες από τις δραστηριότητες που ασκεί και οι οποίες περιλαμβάνονται στο παράρτημα I παράγαν άνω του 50 % του κύκλου εργασιών ή της αξίας παραγωγής του το 2021.

(68) Η χορηγούσα αρχή μπορεί, βάσει του παρόντος τμήματος, να χορηγήσει προκαταβολή στον δικαιούχο. Εν προκειμένω η χορηγούσα αρχή μπορεί να βασίζεται σε εκτιμήσεις των κριτηρίων επιλεξιμότητας του παρόντος τμήματος, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται τα ανώτατα όρια ενίσχυσης του παρόντος τμήματος. Η χορηγούσα αρχή θεωρεί διαδικασία εκ των υστέρων επαλήθευσης των σχετικών απαιτήσεων επιλεξιμότητας και των ανώτατων ορίων ενίσχυσης με βάση τα πραγματικά δεδομένα και ανακτά τυχόν πληρωμές ενίσχυσης που δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή υπερβαίνουν τα ανώτατα όρια ενίσχυσης, το αργότερο έξι μήνες μετά τη λήξη της επιλέξιμης περιόδου.

2.5. Ενισχύσεις για την επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, αποθήκευσης και θερμότητας από ανανεώσιμες πηγές που σχετίζονται με το REPowerEU

(69) Πέραν των υφιστάμενων δυνατοτήτων που είναι διαθέσιμες σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, είναι σημαντικό, στο πλαίσιο της ρωσικής στρατιωτικής επίθεσης κατά της Ουκρανίας και του σχεδίου REPowerEU ⁽⁹⁸⁾, να επιταχυνθεί και να επεκταθεί η διαθεσιμότητα ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές με αποδοτικό ως προς το κόστος τρόπο, με σκοπό την ταχεία μείωση της εξάρτησης από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων και την επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης. Οι κρατικές ενισχύσεις για την επιτάχυνση της ανάπτυξης της δυναμικότητας ηλιακής ενέργειας, της δυναμικότητας αιολικής ενέργειας, της δυναμικότητας γεωθερμικής ενέργειας, της αποθήκευσης ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας, της θερμότητας από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και της παραγωγής ανανεώσιμου υδρογόνου, βιοαερίου και βιομεθανίου από απόβλητα και κατάλοιπα, αποτελούν μέρος μιας κατάλληλης, αναγκαίας και στοχευμένης λύσης για τη μείωση της εξάρτησης από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα στο τρέχον πλαίσιο. Δεδομένης της επείγουσας ανάγκης να εξασφαλιστεί η ταχεία υλοποίηση έργων που επιταχύνουν την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, αποθήκευσης και θερμότητας από ανανεώσιμες πηγές, δικαιολογούνται σε προσωρινή βάση ορισμένες απλουστεύσεις για την εφαρμογή των μέτρων στήριξης.

(70) Η Επιτροπή θα θεωρεί ότι συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά, βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, οι ενισχύσεις για την προώθηση της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, του ανανεώσιμου υδρογόνου, του βιοαερίου και του βιομεθανίου από απόβλητα και κατάλοιπα, της αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας και θερμικής ενέργειας και της θερμότητας από ανανεώσιμες πηγές, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η ενίσχυση χορηγείται για ένα από τα ακόλουθα:
  - i. παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά και άλλα ηλιακά συστήματα·
  - ii. παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από αιολική ενέργεια·
  - iii. παραγωγή γεωθερμικής ενέργειας·
  - iv. αποθήκευση ηλεκτρικής ή θερμικής ενέργειας (και σε συνδυασμό με μία από τις λοιπές κατηγορίες επενδύσεων που καλύπτει η παρούσα ενότητα)·
  - v. παραγωγή θερμότητας από ανανεώσιμες πηγές, μεταξύ άλλων μέσω αντλιών θερμότητας που συμμορφώνονται με το παράρτημα VII της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁹⁹⁾·
  - vi. παραγωγή ανανεώσιμου υδρογόνου·
  - vii. παραγωγή βιοαερίου και βιομεθανίου από απόβλητα και κατάλοιπα, σύμφωνα με τα κριτήρια αειφορίας της ΕΕ κατά το άρθρο 29 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 και με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/841 ⁽¹⁰⁰⁾·
- β) τα καθεστώτα στήριξης μπορούν να περιορίζονται σε μία ή περισσότερες τεχνολογίες βάσει του σημείου 70 στοιχείο α), αλλά δεν πρέπει να περιλαμβάνουν κανέναν τεχνητό περιορισμό ή διάκριση (συμπεριλαμβανομένης της χορήγησης αδειών, εγκρίσεων ή παραχωρήσεων όταν απαιτούνται), όπως περιορισμούς ως προς το μέγεθος των έργων, την τοποθεσία ή τις περιφερειακές πτυχές ή πολύ συγκεκριμένα (υπο)είδη τεχνολογιών στο πλαίσιο μίας από τις τεχνολογίες που αναφέρονται στο σημείο 70 στοιχείο α)·
- γ) η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή άμεσων επιχορηγήσεων, επιστρεπτέων προκαταβολών, δανείων, εγγυήσεων ή φορολογικών πλεονεκτημάτων·
- δ) η ενίσχυση χορηγείται βάσει καθεστώτος με εκτιμώμενο όγκο και προϋπολογισμό·

⁽⁹⁸⁾ COM(2022) 230 final, 18 Μαΐου 2022.

⁽⁹⁹⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 82).

⁽¹⁰⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/841 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, σχετικά με τη συμπερίληψη των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και των απορροφήσεων από δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας στο πλαίσιο για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2030, καθώς και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 και της απόφασης αριθ. 529/2013/ΕΕ (ΕΕ L 156 της 19.6.2018, σ. 1).

- ε) η ενίσχυση χορηγείται το αργότερο έως την 31η Δεκεμβρίου 2023 και οι εγκαταστάσεις πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί και να λειτουργούν εντός 30 μηνών από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης ή 36 μηνών από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης για υπεράκτιες εγκαταστάσεις αιολικής ενέργειας και ανανεώσιμου υδρογόνου. Σε περίπτωση μη τήρησης της προθεσμίας αυτής, το 5 % του ποσού της χορηγηθείσας ενίσχυσης πρέπει να επιστρέφεται ή να μειώνεται ανά μήνα μετά τους πρώτους 3 μήνες καθυστέρησης, με αύξηση στο 10 % ανά μήνα καθυστέρησης μετά τον έκτο μήνα, εκτός εάν η καθυστέρηση οφείλεται σε παράγοντες που εκφεύγουν του ελέγχου του δικαιούχου της ενίσχυσης και δεν θα μπορούσε ευλόγως να προβλεφθεί ⁽¹⁰¹⁾.
- στ) όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή συμβάσεων για τις πληρωμές τρεχουσών ενισχύσεων, οι συμβάσεις αυτές δεν πρέπει να έχουν διάρκεια μεγαλύτερη των 20 ετών από την έναρξη λειτουργίας της ενισχυόμενης εγκατάστασης·
- ζ) η ενίσχυση χορηγείται στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών η οποία είναι ανοικτή, σαφής, διαφανής και αμερόληπτη, βασίζεται δε σε αντικειμενικά κριτήρια που ορίζονται εκ των προτέρων και ελαχιστοποιούν τον κίνδυνο στρατηγικής υποβολής προσφορών. Τουλάχιστον το 70 % των συνολικών κριτηρίων επιλογής που χρησιμοποιούνται για την κατάταξη των προσφορών πρέπει να ορίζεται ως ενίσχυση ανά μονάδα προστασίας του περιβάλλοντος ⁽¹⁰²⁾ ή ενίσχυση ανά μονάδα παραγόμενης ενέργειας ή δυναμικότητας παραγωγής ενέργειας·
- η) η ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών δεν είναι υποχρεωτική όταν η ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων εφόσον χορηγείται κατά τον ίδιο τρόπο σε όλες τις επιλέξιμες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ίδιο τομέα οικονομικής δραστηριότητας και βρίσκονται στην ίδια ή παρόμοια πραγματική κατάσταση όσον αφορά τους σκοπούς ή τους στόχους του μέτρου ενίσχυσης. Δεν είναι επίσης υποχρεωτική η ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών όταν η ενίσχυση που χορηγείται ανά επιχείρηση και ανά έργο δεν υπερβαίνει τα 25 εκατ. EUR και οι δικαιούχοι της ενίσχυσης είναι μικρά έργα που ορίζονται ως εξής:
- i. για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, την αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας ή την αποθήκευση θερμότητας — έργα εγκατεστημένης ισχύος μικρότερης ή ίσης του 1 MW·
  - ii. για τεχνολογίες παραγωγής θερμότητας και αερίου — έργα εγκατεστημένης ισχύος μικρότερης ή ίσης του 1 MW ή ισοδύναμα έργα·
  - iii. για την παραγωγή ανανεώσιμου υδρογόνου — έργα εγκατεστημένης ισχύος μικρότερης ή ίσης των 3 MW ή ισοδύναμα έργα·
  - iv. για την παραγωγή βιοαερίου και βιομεθανίου από απόβλητα και κατάλοιπα — έργα εγκατεστημένης ισχύος μικρότερης ή ίσης των 25 000 τόνων/έτος·
  - v. για έργα που ανήκουν κατά 100 % σε ΜΜΕ ή σε κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας — έργα εγκατεστημένης ισχύος μικρότερης ή ίσης των 6 MW·
  - vi. για έργα που ανήκουν κατά 100 % σε μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις ή σε κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας μόνο για την παραγωγή αιολικής ενέργειας — έργα εγκατεστημένης ισχύος μικρότερης ή ίσης των 18 MW.
- Όταν η ενίσχυση για μικρά έργα δεν χορηγείται στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 45 % του συνολικού επενδυτικού κόστους. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις·
- θ) οι όγκοι δυναμικότητας ή παραγωγής που αποτελούν αντικείμενο διαδικασίας υποβολής προσφορών πρέπει να καθορίζονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ότι η διαδικασία υποβολής προσφορών είναι πραγματικά ανταγωνιστική. Το κράτος μέλος πρέπει να αποδείξει τον εύλογο χαρακτήρα της υπόθεσης ότι ο όγκος που αποτελεί αντικείμενο της διαδικασίας υποβολής προσφορών θα αντιστοιχεί στη δυνητική προσφορά έργων. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με παραπομπή σε προηγούμενες δημοπρασίες, σε τεχνολογικούς στόχους στο εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα ⁽¹⁰³⁾, ή με τη θέσπιση μηχανισμού διασφάλισης σε περίπτωση κινδύνου να υπάρξουν διαδικασίες υποβολής προσφορών με χαμηλό αριθμό συμμετοχών. Σε περίπτωση επανειλημμένα χαμηλού αριθμού συμμετοχών σε ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών, το κράτος μέλος πρέπει να θεσπίσει διορθωτικά μέτρα για τυχόν μελλοντικά καθεστώτα που κοινοποιεί στην Επιτροπή για την ίδια τεχνολογία·

⁽¹⁰¹⁾ Οι παράγοντες αυτοί θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να περιλαμβάνουν τον υποχρεωτικό περιορισμό του πληθυσμού λόγω πανδημίας ή διαταραχές στην αλυσίδα εφοδιασμού του αναγκαίου εξοπλισμού για τα έργα. Ωστόσο, δεν περιλαμβάνουν καθυστερήσεις στην απόκτηση των απαιτούμενων αδειών για το έργο.

⁽¹⁰²⁾ Όπως π.χ. ευρώ ανά τόνο μείωσης CO₂.

⁽¹⁰³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1).

- ι) η ενίσχυση πρέπει να αποσκοπεί στη διατήρηση αποτελεσματικών κινητήρων λειτουργίας και μηνυμάτων ως προς τις τιμές. Επιπλέον, η ενίσχυση πρέπει να είναι σχεδιασμένη κατά τέτοιον τρόπο ώστε να καθιστά δυνατή την αντιμετώπιση απροσδόκητων κερδών, μεταξύ άλλων σε περιόδους εξαιρετικά υψηλών τιμών ηλεκτρικής ενέργειας ή αερίου, όπως π.χ. με τη θέπιση μηχανισμού ανάκτησης ο οποίος θα ορίζεται εκ των προτέρων ή με τη χορήγηση της ενίσχυσης με τη μορφή αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς⁽¹⁰⁴⁾.
- ια) όταν η ενίσχυση χορηγείται για την παραγωγή ανανεώσιμου υδρογόνου, το κράτος μέλος πρέπει να διασφαλίζει ότι το υδρογόνο παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σύμφωνα με τις μεθοδολογίες που καθορίζονται για τα ανανεώσιμα υγρά και αέρια καύσιμα κίνησης μη βιολογικής προέλευσης στην οδηγία (ΕΕ) 2018/2001.
- ιβ) η ενίσχυση στο πλαίσιο αυτού του μέτρου δεν πρέπει να συνδυάζεται με άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες.
- ιγ) μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για επενδύσεις για τις οποίες οι εργασίες άρχισαν από τις 20 Ιουλίου 2022 και μετά· για έργα που ξεκίνησαν πριν από τις 20 Ιουλίου 2022, μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση εάν είναι αναγκαία για τη σημαντική επιτάχυνση ή διεύρυνση του αντικειμένου της επένδυσης. Στις περιπτώσεις αυτές, είναι επιλέξιμες για ενίσχυση μόνο οι πρόσθετες δαπάνες σε σχέση με τις προσπάθειες επιτάχυνσης ή τη διεύρυνση του αντικειμένου.
- ιδ) η ενίσχυση πρέπει να παρακινεί τον δικαιούχο να πραγματοποιήσει επένδυση, την οποία δεν θα πραγματοποιούσε, ή θα πραγματοποιούσε με περιορισμένο ή διαφορετικό τρόπο, χωρίς την ενίσχυση. Η Επιτροπή θεωρεί ότι, δεδομένων των εξαιρετικών οικονομικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις λόγω της τρέχουσας κρίσης, ισχύει εν γένει ότι, σε περίπτωση μη χορήγησης της ενίσχυσης, οι δικαιούχοι θα συνέχιζαν τις δραστηριότητές τους χωρίς αλλαγές, υπό την προϋπόθεση ότι η συνέχιση των δραστηριοτήτων τους χωρίς αλλαγές δεν συνεπάγεται παράβαση του δικαιούχου της Ένωσης.
- ιε) το κράτος μέλος πρέπει να διασφαλίζει ότι τηρείται η αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».
- (71) Η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι οι ενισχύσεις για την αύξηση της δυναμικότητας υφιστάμενων εγκαταστάσεων χωρίς να πραγματοποιούνται περαιτέρω επενδύσεις συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) η υφιστάμενη εγκατάσταση είναι συνδεδεμένη στο δίκτυο πριν από την 1η Οκτωβρίου 2022 και έχει επωφεληθεί από ενίσχυση η οποία έχει εγκριθεί από την Επιτροπή βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ ή απαλλάσσεται από την υποχρέωση κοινοποίησης·
- β) η ενίσχυση είναι αναγκαία για την αύξηση της μέγιστης δυναμικότητας υφιστάμενων εγκαταστάσεων έως και κατά 1 MW ανά εγκατάσταση, ή κατά ισοδύναμο μέγεθος, χωρίς να πραγματοποιούνται περαιτέρω επενδύσεις·
- γ) η ενίσχυση χορηγείται έως την 31η Δεκεμβρίου 2023 και η επιλέξιμη περίοδος στήριξης βάσει του μέτρου ενίσχυσης λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2023·
- δ) η ενίσχυση πληροί τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο σημείο 70 στοιχεία α), β), γ), δ), ι) και ια)·
- ε) οι ενισχύσεις στο πλαίσιο αυτού του μέτρου δεν πρέπει να συνδυάζονται με άλλες ενισχύσεις για την ίδια πρόσθετη δυναμικότητα.

2.6. Ενισχύσεις για την απανθρακοποίηση των διαδικασιών βιομηχανικής παραγωγής μέσω του εξηλεκτρισμού και/ή της χρήσης ανανεώσιμου υδρογόνου με βάση την ηλεκτρική ενέργεια εάν πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, καθώς και για μέτρα ενεργειακής απόδοσης

- (72) Πέραν των υφιστάμενων δυνατοτήτων που είναι διαθέσιμες σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, οι κρατικές ενισχύσεις για τη διευκόλυνση των επενδύσεων στην απαλλαγή των βιομηχανικών δραστηριοτήτων από τις ανθρακούχες εκπομπές, ιδίως μέσω του εξηλεκτρισμού και των τεχνολογιών που χρησιμοποιούν ανανεώσιμο υδρογόνο με βάση την ηλεκτρική ενέργεια εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις του σημείου 73 στοιχείο η), καθώς και σε μέτρα ενεργειακής απόδοσης στη βιομηχανία, αποτελούν μέρος μιας κατάλληλης, αναγκαίας και στοχευμένης λύσης για τη μείωση της εξάρτησης από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα στο πλαίσιο της ρωσικής στρατιωτικής επίθεσης κατά της Ουκρανίας. Δεδομένης της επείγουσας ανάγκης να επιταχυνθεί η εν λόγω διαδικασία για την ταχεία υλοποίηση των εν λόγω επενδύσεων, δικαιολογούνται ορισμένες απλουστεύσεις.

⁽¹⁰⁴⁾ Μια σύμβαση επί διαφοράς παρέχει στον δικαιούχο το δικαίωμα να λάβει πληρωμή ίση με τη διαφορά μεταξύ μιας σταθερής τιμής «άσκησης» και μιας τιμής αναφοράς, όπως η αγοραία τιμή, ανά μονάδα παραγωγής. Οι συμβάσεις επί διαφοράς μπορεί επίσης να περιλαμβάνουν πληρωμές από δικαιούχους σε φορολογούμενους ή καταναλωτές για περιόδους κατά τις οποίες η τιμή αναφοράς υπερβαίνει την τιμή άσκησης.

- (73) Η Επιτροπή θα θεωρεί ότι συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά, βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, οι ενισχύσεις για επενδύσεις που οδηγούν σε i) σημαντική μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από βιομηχανικές δραστηριότητες που εξαρτώνται επί του παρόντος από ορυκτά καύσιμα ως πηγή ενέργειας ή ως πρώτη ύλη, ή ii) σημαντική μείωση της κατανάλωσης ενέργειας σε βιομηχανικές δραστηριότητες και διαδικασίες, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) η ενίσχυση χορηγείται βάσει καθεστώτος με εκτιμώμενο προϋπολογισμό·
  - β) το μέγιστο ποσό μεμονωμένης ενίσχυσης που μπορεί να χορηγηθεί ανά επιχείρηση πρέπει, καταρχήν, να μην υπερβαίνει το 10 % του συνολικού προϋπολογισμού που διατίθεται για το εν λόγω καθεστώς. Εφόσον παρασχεθεί κατάλληλη αιτιολόγηση από το κράτος μέλος στην Επιτροπή, η Επιτροπή μπορεί να δεχθεί καθεστώτα που προβλέπουν τη χορήγηση ποσών μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνουν το 10 % του συνολικού προϋπολογισμού που διατίθεται για το καθεστώς·
  - γ) η ενίσχυση χορηγείται με τη μορφή άμεσων επιχορηγήσεων, επιστρεπτών προκαταβολών, δανείων, εγγυήσεων ή φορολογικών πλεονεκτημάτων·
  - δ) η επένδυση ⁽¹⁰⁵⁾ πρέπει να επιτρέπει στον δικαιούχο να πραγματοποιήσει έναν ή αμφοτέρους τους ακόλουθους στόχους:
    - (i) μείωση, κατά τουλάχιστον 40 % σε σύγκριση με την κατάσταση πριν από την ενίσχυση, των άμεσων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τη βιομηχανική του εγκατάσταση που επί του παρόντος εξαρτάται από ορυκτά καύσιμα ως πηγή ενέργειας ή ως πρώτη ύλη, μέσω του εξηλεκτρισμού των διαδικασιών παραγωγής ή της χρήσης ανανεώσιμου υδρογόνου με βάση την ηλεκτρική ενέργεια που πληροί τις προϋποθέσεις του σημείου 73 στοιχείο η) κατωτέρω για την υποκατάσταση των ορυκτών καυσίμων· για τους σκοπούς της επαλήθευσης της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, πρέπει να λαμβάνονται επίσης υπόψη οι πραγματικές εκπομπές από την καύση βιομάζας ⁽¹⁰⁶⁾·
    - (ii) μείωση, κατά τουλάχιστον 20 % σε σύγκριση με την κατάσταση πριν από την ενίσχυση, της κατανάλωσης ενέργειας σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις σε σχέση με τις ενισχυόμενες δραστηριότητες ⁽¹⁰⁷⁾·
  - ε) όσον αφορά τις επενδύσεις που σχετίζονται με δραστηριότητες που καλύπτονται από το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών (ΣΕΔΕ), η ενίσχυση οδηγεί σε μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της εγκατάστασης του δικαιούχου, η οποία είναι χαμηλότερη από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς για τη δωρεάν κατανομή που ορίζονται στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2021/447 της Επιτροπής ⁽¹⁰⁸⁾·
  - στ) η ενίσχυση δεν πρέπει να χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση αύξησης της συνολικής παραγωγικής ικανότητας του δικαιούχου·
  - ζ) όταν η ενίσχυση χορηγείται για επένδυση στην απαλλαγή της βιομηχανίας από τις ανθρακούχες εκπομπές η οποία περιλαμβάνει τη χρήση ανανεώσιμου υδρογόνου, το κράτος μέλος πρέπει να διασφαλίζει ότι το χρησιμοποιούμενο υδρογόνο παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σύμφωνα με τις μεθοδολογίες που καθορίζονται για τα ανανεώσιμα υγρά και αέρια καύσιμα κίνησης μη βιολογικής προέλευσης στην οδηγία (ΕΕ) 2018/2001·
  - η) η ενίσχυση μπορεί επίσης να χορηγηθεί για επένδυση στην απαλλαγή της βιομηχανίας από τις ανθρακούχες εκπομπές η οποία περιλαμβάνει τη χρήση υδρογόνου που παράγεται από ηλεκτρική ενέργεια σε μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
    - (i) Το υδρογόνο παράγεται μόνο σε ώρες κατά τις οποίες η οριακή μονάδα παραγωγής στη ζώνη προσφοράς στην οποία βρίσκεται η ηλεκτρολυτική κυψέλη κατά τις περιόδους εκκαθάρισης ανισορροπιών όταν καταναλώνεται η ηλεκτρική ενέργεια είναι μονάδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας χωρίς ορυκτά καύσιμα. Το υδρογόνο που παράγεται σε ώρες κατά τις οποίες η οριακή μονάδα παραγωγής στη ζώνη προσφοράς στην οποία βρίσκεται η ηλεκτρολυτική κυψέλη κατά τις περιόδους εκκαθάρισης ανισορροπιών όταν καταναλώνεται η ηλεκτρική ενέργεια είναι μονάδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και το οποίο έχει ήδη προσμετρηθεί ως ανανεώσιμο υδρογόνο κατά την έννοια του σημείου 73 στοιχείο ζ) δεν μπορεί να προσμετρηθεί για δεύτερη φορά στο παρόν τμήμα.

⁽¹⁰⁵⁾ Οι ενισχύσεις για επενδύσεις που αποσκοπούν στη μείωση των άμεσων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου ή της κατανάλωσης ενέργειας, ακόμη και κάτω από τα όρια του σημείου 73 στοιχείο δ) της παρούσας ανακοίνωσης, μπορούν να απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης, εφόσον τηρούνται οι κανόνες του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία.

⁽¹⁰⁶⁾ Η μείωση των άμεσων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου πρέπει να μετράται σε σχέση με τις μέσες άμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που σημειώθηκαν κατά την πενταετία που προηγείται της αίτησης ενίσχυσης (μέσες εκπομπές σε ετήσια βάση).

⁽¹⁰⁷⁾ Η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας πρέπει να μετράται σε σχέση με την κατανάλωση ενέργειας που σημειώθηκε κατά τα πέντε έτη που προηγούνται της αίτησης ενίσχυσης (μέση κατανάλωση σε ετήσια βάση).

⁽¹⁰⁸⁾ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/447 της Επιτροπής, της 12ης Μαρτίου 2021, σχετικά με τον καθορισμό των αναθεωρημένων τιμών των δεικτών αναφοράς για τη δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής για την περίοδο από το 2021 έως το 2025 κατ' εφαρμογή του άρθρου 10α παράγραφος 2 της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 87 της 15.3.2021, σ. 29).

- (ii) Εναλλακτικά, το υδρογόνο παράγεται από ηλεκτρική ενέργεια που λαμβάνεται από το δίκτυο και η ηλεκτρολυτική κυψέλη παράγει υδρογόνο για αριθμό ωρών πλήρους φορτίου ίσο ή μικρότερο από τον αριθμό των ωρών κατά τις οποίες η οριακή τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας στη ζώνη προσφοράς καθορίστηκε από εγκαταστάσεις που παράγουν ηλεκτρική ενέργεια από μη ορυκτά καύσιμα. Το υδρογόνο που παράγεται για αριθμό ωρών πλήρους φορτίου ίσο ή μικρότερο από τον αριθμό των ωρών κατά τις οποίες η οριακή τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας στη ζώνη προσφοράς καθορίστηκε από εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και το οποίο έχει ήδη προσμετρηθεί ως ανανεώσιμο υδρογόνο κατά την έννοια του σημείου 73 στοιχείο ζ) δεν μπορεί να προσμετρηθεί για δεύτερη φορά στο παρόν τμήμα.
- (iii) Εναλλακτικά, το κράτος μέλος πρέπει να διασφαλίζει ότι το χρησιμοποιούμενο υδρογόνο που βασίζεται στην ηλεκτρική ενέργεια επιτυγχάνει εξοικονόμηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τον κύκλο ζωής τουλάχιστον κατά 70 % σε σχέση με συγκριτικό ορυκτό καύσιμο που εκπέμπει 94 g CO₂eq/MJ και ότι προέρχεται από μη ορυκτές πηγές. Η μέθοδος υπολογισμού των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που καταναλώνονται στην ηλεκτρική ενέργεια δεν θα πρέπει να οδηγεί σε αύξηση της κατανάλωσης ορυκτών καυσίμων, σύμφωνα με τους στόχους της REPowerEU. Για τους σκοπούς του παρόντος τμήματος μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο το μερίδιο του παραγόμενου υδρογόνου που αντιστοιχεί στο μέσο μερίδιο ηλεκτρικής ενέργειας από μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας χωρίς ορυκτά καύσιμα, στη χώρα παραγωγής, όπως μετρήθηκε δύο έτη πριν από το οικείο έτος. Το μερίδιο του παραγόμενου υδρογόνου κατά το παρόν στοιχείο που αντιστοιχεί στο μέσο μερίδιο ηλεκτρικής ενέργειας από μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, στη χώρα παραγωγής, όπως μετρήθηκε δύο έτη πριν από το οικείο έτος, δεν μπορεί να προσμετρηθεί για δεύτερη φορά στο παρόν τμήμα στον βαθμό που έχει ήδη προσμετρηθεί ως ανανεώσιμο υδρογόνο κατά την έννοια του σημείου 73 στοιχείο ζ).
- θ) η ενίσχυση χορηγείται έως την 31η Δεκεμβρίου 2023 και υπόκειται στον όρο ότι η εγκατάσταση ή ο εξοπλισμός που πρόκειται να χρηματοδοτηθεί από την επένδυση πρέπει να ολοκληρωθεί και να έχει τεθεί σε πλήρη λειτουργία εντός 30 μηνών από την ημερομηνία χορήγησης ή εντός 36 μηνών από την ημερομηνία χορήγησης για επενδύσεις που περιλαμβάνουν τη χρήση ανανεώσιμου υδρογόνου με βάση την ηλεκτρική ενέργεια που πληροί τις προϋποθέσεις του σημείου 73 στοιχείο η). Εάν δεν τηρηθεί η προθεσμία ολοκλήρωσης και έναρξης λειτουργίας, το 5 % του ποσού της χορηγηθείσας ενίσχυσης πρέπει να επιστρέφεται ή να μειώνεται ανά μήνα μετά τους πρώτους τρεις μήνες καθυστέρησης, με αύξηση στο 10 % ανά μήνα καθυστέρησης μετά τον έκτο μήνα, εκτός εάν η καθυστέρηση οφείλεται σε παράγοντες που εκφεύγουν του ελέγχου του δικαιούχου της ενίσχυσης και δεν θα μπορούσε εύλογως να προβλεφθεί⁽¹⁰⁹⁾. Εάν τηρηθεί η προθεσμία ολοκλήρωσης και έναρξης λειτουργίας, οι ενισχύσεις υπό μορφή επιστρεπτών προκαταβολών μπορούν να μετατραπούν σε επιχορηγήσεις· σε αντίθετη περίπτωση, η επιστρεπτέα προκαταβολή πρέπει να επιστραφεί σε ίσες ετήσιες δόσεις εντός πέντε ετών από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης·
- ι) μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για επενδύσεις για τις οποίες οι εργασίες άρχισαν από τις 20 Ιουλίου 2022 και μετά· για έργα που ξεκίνησαν πριν από τις 20 Ιουλίου 2022, μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση εάν είναι αναγκαία για τη σημαντική επιτάχυνση ή διεύρυνση του αντικειμένου της επένδυσης. Στις περιπτώσεις αυτές, είναι επιλέξιμες για ενίσχυση μόνο οι πρόσθετες δαπάνες σε σχέση με τις προσπάθειες επιτάχυνσης ή τη διεύρυνση του αντικειμένου·
- ια) η ενίσχυση δεν πρέπει να χορηγείται απλώς και μόνο για τη συμμόρφωση με τα ισχύοντα ενωσιακά πρότυπα⁽¹¹⁰⁾·
- ιβ) η ενίσχυση πρέπει να παρακινεί τον δικαιούχο να πραγματοποιήσει επένδυση, την οποία δεν θα πραγματοποιούσε, ή θα πραγματοποιούσε με περιορισμένο ή διαφορετικό τρόπο, χωρίς την ενίσχυση. Η Επιτροπή θεωρεί ότι, δεδομένων των εξαιρετικών οικονομικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις λόγω της τρέχουσας κρίσης, ισχύει εν γένει ότι, σε περίπτωση μη χορήγησης της ενίσχυσης, οι δικαιούχοι θα συνέχιζαν τις δραστηριότητές τους χωρίς αλλαγές, υπό την προϋπόθεση ότι η συνέχιση των δραστηριοτήτων τους χωρίς αλλαγές δεν συνεπάγεται παράβαση του δικαιούχου της Ένωσης·
- ιγ) Οι επιλέξιμες δαπάνες είναι η διαφορά μεταξύ του κόστους του ενισχυόμενου έργου και της εξοικονόμησης κόστους ή των πρόσθετων εσόδων, σε σύγκριση με την κατάσταση μη χορήγησης της ενίσχυσης, καθ' όλη τη διάρκεια ζωής της επένδυσης·

⁽¹⁰⁹⁾ Οι παράγοντες αυτοί θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να περιλαμβάνουν τον υποχρεωτικό περιορισμό του πληθυσμού λόγω πανδημίας ή διαταραχές στην αλυσίδα εφοδιασμού του αναγκαίου εξοπλισμού για τα έργα. Ωστόσο, δεν περιλαμβάνουν καθυστερήσεις στην απόκτηση των απαιτούμενων αδειών για το έργο.

⁽¹¹⁰⁾ Όπως ορίζονται στην παράγραφο 19 σημείο 89 της ανακοίνωσης της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές του 2022 για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας (EE C 80 της 18.2.2022, σ. 1).

- ιδ) η ένταση της ενίσχυσης δεν πρέπει να υπερβαίνει το 40 % των επιλέξιμων δαπανών. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις, και κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί επίσης να αυξηθεί κατά 15 εκατοστιαίες μονάδες για επενδύσεις που συνεπάγονται μείωση των άμεσων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % ή της κατανάλωσης ενέργειας κατά τουλάχιστον 25 % σε σύγκριση με την κατάσταση που επικρατούσε πριν από την επένδυση ⁽¹¹¹⁾.
- ιε) εναλλακτικά προς τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο σημείο 73 στοιχεία ιγ) και ιδ), η επενδυτική ενίσχυση μπορεί να χορηγείται στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών η οποία είναι ανοικτή, σαφής, διαφανής και αμερόληπτη, βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια που ορίζονται εκ των προτέρων και ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο στρατηγικής υποβολής προσφορών. Τουλάχιστον το 70 % των συνολικών κριτηρίων επιλογής που χρησιμοποιούνται για την κατάταξη των προσφορών πρέπει να ορίζεται ως ενίσχυση ανά μονάδα προστασίας του περιβάλλοντος (π.χ. EUR ανά τόνο μείωσης CO₂ ή EUR ανά μονάδα εξοικονομούμενης ενέργειας). Ο προϋπολογισμός που αφορά τη διαδικασία υποβολής προσφορών πρέπει να αποτελεί δεσμευτικό περιορισμό, με την έννοια ότι μπορεί να αναμένεται ότι δεν θα λάβουν ενίσχυση όλοι οι υποψήφιοι.
- ιστ) το καθεστώς πρέπει να είναι σχεδιασμένο κατά τέτοιον τρόπο ώστε να καθιστά δυνατή την αντιμετώπιση των απροσδόκτων κερδών, μεταξύ άλλων σε περιόδους εξαιρετικά υψηλών τιμών ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου, με τη θέσπιση μηχανισμού ανάκτησης ο οποίος θα ορίζεται εκ των προτέρων.
- ιζ) οι ενισχύσεις δυνάμει του παρόντος τμήματος δεν πρέπει να συνδυάζονται με άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες.

2.7. Ενισχύσεις για πρόσθετη μείωση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας

- (74) Πέραν των υφιστάμενων δυνατοτήτων που είναι διαθέσιμες σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ και των δυνατοτήτων που περιγράφονται στην παρούσα ανακοίνωση, ενδέχεται να χρειαστεί προσωρινή στήριξη για την επίτευξη της μείωσης της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας που διέπεται από τα άρθρα 3 και 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1854 ⁽¹¹²⁾. Η στήριξη αυτή θα μπορούσε να συμβάλει στην άμβλυση της εξαιρετικά μεγάλης αύξησης των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας μειώνοντας την κατανάλωση ενέργειας από ακριβότερες τεχνολογίες ηλεκτροπαραγωγής (οι οποίες σήμερα βασίζονται στο αέριο). Επομένως, είναι εξίσου σημαντικό να διατηρηθούν τα κίνητρα για τις υφιστάμενες μειώσεις της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας και να διασφαλιστεί η συνοχή με τους στόχους μείωσης της ζήτησης αερίου που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1369 ⁽¹¹³⁾. Δεδομένων των διαφορών μεταξύ των κρατών μελών, απαιτείται καθοδήγηση προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η ευελιξία πλαισιώνεται από κριτήρια που αποσκοπούν στη διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού και στη διατήρηση της ακεραιότητας της ενιαίας αγοράς.
- (75) Η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι οι ενισχύσεις για μείωση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) η ενίσχυση πρέπει να παρέχει χρηματική αντιστάθμιση μόνον όταν η εν λόγω αντιστάθμιση καταβάλλεται για πρόσθετη ηλεκτρική ενέργεια που δεν καταναλώνεται σε σύγκριση με την αναμενόμενη κατανάλωση («αντίστροφο σενάριο») κατά τη συγκεκριμένη ώρα χωρίς την ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών που αναφέρεται στο σημείο 75 στοιχείο ε) (στο εξής: πρόσθετη μείωση της κατανάλωσης). Για τον προσδιορισμό της πρόσθετης μείωσης της κατανάλωσης, μπορούν να χρησιμοποιηθούν διάφορες μεθοδολογίες. Για να εξασφαλιστεί ότι η ενίσχυση χορηγείται μόνο για πρόσθετη μείωση της ζήτησης, τα κράτη μέλη θα πρέπει γενικά να λαμβάνουν υπόψη τα κίνητρα από υψηλότερες τιμές ενέργειας, τυχόν κίνητρα από άλλες ενισχύσεις και καθεστώτα, τις καιρικές συνθήκες και τους κινδύνους κερδοσκοπίας.
- β) η ενίσχυση πρέπει να είναι σχεδιασμένη ώστε να συνεισφέρει πρωτίστως στην επίτευξη στόχου μείωσης της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας που ορίζεται στα άρθρα 3 και 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1854 ⁽¹¹⁴⁾. Εάν η ενίσχυση αποσκοπεί στην υπέρβαση των στόχων, το κράτος μέλος πρέπει να αποδείξει ότι η ενίσχυση προσφέρει πρόσθετα οφέλη (για παράδειγμα, μείωση του κόστους του ενεργειακού συστήματος ή μείωση της κατανάλωσης αερίου) που είναι απαραίτητα ⁽¹¹⁵⁾ και αναλογικά ώστε να αποκαθιστούν τη σοβαρή διαταραχή στην ευρωπαϊκή οικονομία διαφυλάσσοντας παράλληλα την εσωτερική αγορά.

⁽¹¹¹⁾ Η μείωση των άμεσων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ή της κατανάλωσης ενέργειας πρέπει να μετράται σε σχέση με τις μέσες άμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου ή τη μέση κατανάλωση ενέργειας κατά τα πέντε έτη που προηγούνται της αίτησης ενίσχυσης (μέσες εκπομπές / μέση κατανάλωση σε ετήσια βάση).

⁽¹¹²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας (ΕΕ L 261I, της 7.10.2022, σ. 1).

⁽¹¹³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου, της 5ης Αυγούστου 2022, σχετικά με συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου (ΕΕ L 206 της 8.8.2022, σ. 1).

⁽¹¹⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας (ΕΕ L 261I, της 7.10.2022, σ. 1).

⁽¹¹⁵⁾ Μια τέτοια ενίσχυση χαρακτηρίζεται κατά κανόνα απαραίτητη εάν συμβάλλει στη μείωση της κατανάλωσης αερίου.

- γ) η ενίσχυση πρέπει να χορηγείται βάσει καθεστώτος με εκτιμώμενο όγκο και προϋπολογισμό·
- δ) η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται υπό διάφορες μορφές, συμπεριλαμβανομένων άμεσων επιχορηγήσεων, δανείων και εγγυήσεων·
- ε) η ενίσχυση πρέπει να χορηγείται στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών η οποία είναι ανοικτή, σαφής, διαφανής και αμερόληπτη, βασίζεται δε σε αντικειμενικά κριτήρια που ορίζονται εκ των προτέρων και ελαχιστοποιούν τον κίνδυνο στρατηγικής υποβολής προσφορών. Εάν εντοπιστεί κίνδυνος υπεραντιστάθμισης, η ενίσχυση πρέπει να σχεδιάζεται κατά τρόπο που να καθιστά δυνατή την αντιμετώπιση απροσδόκητων κερδών, όπως π.χ. με τη θέσπιση μηχανισμού ανάκτησης ο οποίος θα ορίζεται εκ των προτέρων·
- στ) οι ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών θα πρέπει κατ' αρχήν να είναι ανοικτές σε όλους τους πιθανούς τρόπους επίτευξης πρόσθετης μείωσης της κατανάλωσης, ειδικότερα:
- i. μετατόπιση ή αποφυγή της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας από τους καταναλωτές·
  - ii. αποθήκευση μετά τον μετρητή, για τη μείωση της κατανάλωσης κατά τις ώρες αιχμής (εκτός εάν η ενίσχυση δεν θα οδηγούσε σε πρόσθετη μείωση της κατανάλωσης)· και
  - iii. πάγια στοιχεία παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας μετά τον μετρητή που δεν χρησιμοποιούν ως καύσιμο το αέριο. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να εξαιρέσουν την παραγωγή που βασίζεται σε άλλα ορυκτά καύσιμα·
- ζ) όσον αφορά το σημείο 75 στοιχείο στ), τα καθεστώτα μπορεί να περιορίζονται σε μία ή περισσότερες κατηγορίες δικαιούχων σε μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
- i. όταν οι διαφορές στα χαρακτηριστικά (π.χ. διάρκεια, συχνότητα ενεργοποίησης) των υπηρεσιών που μπορούν να προσφέρουν οι δυνητικοί δικαιούχοι είναι τέτοιες ώστε οι προσφορές ανά MWh να μην μπορούν να θεωρηθούν συγκρίσιμες·
  - ii. όταν τα κράτη μέλη μπορούν να αποδείξουν στην Επιτροπή ότι δεν θα προκληθεί αδικαιολόγητη στρέβλωση του ανταγωνισμού· ή
  - iii. για τη διασφάλιση της έγκαιρης εφαρμογής (π.χ. με την επέκταση των υφιστάμενων καθεστώτων)·
- Σε κάθε περίπτωση, τα καθεστώτα δεν πρέπει να περιλαμβάνουν τεχνητούς περιορισμούς ή τεχνητές διακρίσεις. Σύμφωνα με το άρθρο 17 της οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 ⁽¹¹⁶⁾, τα καθεστώτα δεν πρέπει να περιορίζονται αδικαιολόγητα σε συγκεκριμένους πελάτες ή ομάδες πελατών, συμπεριλαμβανομένων των φορέων σωρευτικής εκπροσώπησης·
- η) τα κριτήρια επιλεξιμότητας για τη συμμετοχή στην/στις ανταγωνιστική/-ές διαδικασία/-ες υποβολής προσφορών πρέπει να είναι διαφανή, αντικειμενικά και αμερόληπτα. Οι δικαιούχοι πρέπει να διαθέτουν ήδη κατάλληλο εξοπλισμό μέτρησης ηλεκτρικής ενέργειας ⁽¹¹⁷⁾ ή να δεσμεύονται να τον εγκαταστήσουν πριν από την επίτευξη της πρόσθετης μείωσης της κατανάλωσης. Για λόγους διοικητικής απλούστευσης μπορεί να εφαρμοστεί απαίτηση ελάχιστου ύψους προσφοράς για τους δικαιούχους· στην περίπτωση αυτή, το ελάχιστο ύψος προσφοράς δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 10 MW και πρέπει να επιτρέπεται η σωρευτική εκπροσώπηση για την επίτευξη του ορίου·
- θ) για να μπορούν οι δικαιούχοι να τιμολογήσουν με ακρίβεια τις προσφορές τους, πρέπει να καθοριστούν σαφή και αντικειμενικά κριτήρια, τα οποία πρέπει να περιγράφουν πότε θα ενεργοποιείται η πρόσθετη μείωση κατανάλωσης του δικαιούχου. Ωστόσο, ενδέχεται να χρειαστεί να θεσπιστούν επαρκείς διασφαλίσεις — για παράδειγμα κάποιος βαθμός τυχαιοποίησης της ενεργοποίησης — ώστε να αποφευχθεί η δημιουργία κινήτρων για κερδοσκοπία, όπως η τεχνητή διόγκωση των αντίστροφων σεναρίων·
- ι) για να αποφευχθούν αρνητικές επιπτώσεις στην κατανάλωση αερίου, οι δικαιούχοι θα πρέπει να δεσμευτούν ότι η πρόσθετη μείωση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας δεν θα οδηγήσει σε αύξηση της συνολικής τους κατανάλωσης αερίου. Επιπλέον, για τις ενισχύσεις που μειώνουν την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας κατά τις ώρες αιχμής, προκειμένου να επιτευχθούν τα οφέλη της μετατόπισης της ηλεκτρικής ενέργειας από τις ώρες αιχμής στις ώρες «εκτός αιχμής» ⁽¹¹⁸⁾ και παράλληλα να μην παρεμποδιστεί η επίτευξη του στόχου μείωσης της συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, οι δικαιούχοι θα πρέπει να δεσμευτούν ότι δεν θα καταναλώνουν σε ώρες «εκτός αιχμής» περισσότερο από 150 % της αντισταθμισμένης μείωσης της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας «αιχμής»·

⁽¹¹⁶⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ (ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 125).

⁽¹¹⁷⁾ δηλαδή εξοπλισμός μέτρησης που μετρά την κατανάλωση χωριστά όταν απαιτείται και όταν δεν απαιτείται πρόσθετη μείωση της ζήτησης.

⁽¹¹⁸⁾ η έννοια «εκτός αιχμής» πρέπει να οριστεί ώστε να αποφεύγεται γενικά η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας όταν για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας χρησιμοποιείται αέριο.

- ια) στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών, οι δικαιούχοι πρέπει να επιλέγονται με βάση το χαμηλότερο μοναδιαίο κόστος της πρόσθετης μείωσης της κατανάλωσης (σε EUR/MWh ή ισοδύναμο ⁽¹¹⁹⁾). Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν πρόσθετα αντικειμενικά, διαφανή και αμερόληπτα κριτήρια κατάταξης για την προώθηση πιο πράσινων τεχνολογιών που είναι αναγκαίες για να στηριχθεί η επίτευξη των στόχων της Ένωσης για την προστασία του περιβάλλοντος·
- ιβ) η αμοιβή πρέπει να χορηγείται σε κάθε δικαιούχο με βάση την πραγματική πρόσθετη μείωση της κατανάλωσης που πέτυχε (και όχι με βάση την πρόσθετη μείωση της κατανάλωσης που δεσμεύτηκε να επιτύχει ο δικαιούχος)·
- ιγ) η ενίσχυση δεν πρέπει να προκαλεί αδικαιολόγητες στρεβλώσεις της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Τα κράτη μέλη μπορούν να ανοίξουν την ενίσχυση σε συμμετέχοντες από άλλες χώρες·
- ιδ) η πρόσθετη μείωση της κατανάλωσης που αντισταθμίζεται πρέπει να λαμβάνει χώρα εντός της περιόδου εφαρμογής των συναφών άρθρων του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1854 ⁽¹²⁰⁾, ή, όταν η ενίσχυση υπερβαίνει τους εν λόγω στόχους, έως την 31η Δεκεμβρίου 2023·
- ιε) η σώρευση με άλλα μέτρα κρατικής ενίσχυσης είναι δυνατή, εφόσον αποφεύγεται υπεραντιστάθμιση διασφαλίζοντας π.χ. ότι χορηγείται ενίσχυση μέσω ανοικτής, ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών. Σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση η οποία καλύπτει επιλέξιμες δαπάνες που καλύπτονται ήδη από άλλα μέτρα κρατικής ενίσχυσης.

3. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

- (76) Τα κράτη μέλη πρέπει να δημοσιεύουν τις σχετικές πληροφορίες για κάθε μεμονωμένη ενίσχυση άνω των 100 000 EUR ⁽¹²¹⁾ που χορηγείται βάσει της παρούσας ανακοίνωσης, και άνω των 10 000 EUR ⁽¹²²⁾ στον τομέα της πρωτογενούς γεωργίας και της αλιείας, στον εμπειριστατωμένο ιστότοπο για τις κρατικές ενισχύσεις ή μέσω του εργαλείου ΤΠ της Επιτροπής ⁽¹²³⁾, εντός 12 μηνών από τη χορήγηση.
- (77) Για τα μέτρα ενίσχυσης βάσει του τμήματος 2.4. της παρούσας ανακοίνωσης, όταν η συνολική ενίσχυση ανά επιχείρηση υπερβαίνει τα 50 εκατ. EUR, τα κράτη μέλη πρέπει να συμπεριλαμβάνουν στα καθεστώτα τους την απαίτηση ο δικαιούχος να υποβάλει στη χορηγούσα αρχή, εντός ενός έτους από τη χορήγηση της ενίσχυσης, σχέδιο στο οποίο προσδιορίζεται ο τρόπος με τον οποίο ο δικαιούχος θα μειώσει το αποτύπωμα άνθρακα της ενεργειακής του κατανάλωσης ή ο τρόπος με τον οποίο θα εφαρμόσει οποιαδήποτε από τις απαιτήσεις που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος ή την ασφάλεια του εφοδιασμού και περιγράφονται στο σημείο 33 της παρούσας ανακοίνωσης. Η απαίτηση αυτή εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2023.
- (78) Τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλλουν ετήσιες εκθέσεις στην Επιτροπή ⁽¹²⁴⁾.
- (79) Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν ότι τηρούνται λεπτομερή αρχεία όσον αφορά τη χορήγηση ενισχύσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας ανακοίνωσης. Τα αρχεία αυτά, τα οποία πρέπει να περιλαμβάνουν όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για να πιστοποιηθεί η τήρηση των αναγκαίων προϋποθέσεων, πρέπει να τηρηθούν για 10 έτη και να διαβιβαστούν στην Επιτροπή, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα.
- (80) Η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες για τις χορηγηθείσες ενισχύσεις και ιδίως να ελέγξει αν τηρήθηκαν οι όροι που προβλέπονται στην απόφαση της Επιτροπής με την οποία εγκρίθηκε το μέτρο ενίσχυσης.

⁽¹¹⁹⁾ π.χ. όταν οι δικαιούχοι επιλέγονται βάσει τιμής ισχύος (EUR/MW), για μείωση κατανάλωσης επί σταθερό αριθμό ωρών. Στην περίπτωση αυτή, ο αριθμός των ωρών πρέπει να καθορίζεται εκ των προτέρων.

⁽¹²⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας (ΕΕ L 261, της 7.10.2022, σ. 1).

⁽¹²¹⁾ Πρόκειται για τις πληροφορίες που απαιτούνται από το παράρτημα III του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, και από το παράρτημα III του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής. Για τις επιστρεπτές προκαταβολές, τις εγγυήσεις, τα δάνεια, τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης, και τυχόν άλλες μορφές εισάγεται η ονομαστική αξία του υποκείμενου μέσου ανά δικαιούχο. Για τα φορολογικά πλεονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα πληρωμών, το ποσό της μεμονωμένης ενίσχυσης μπορεί να αναφέρεται σε κλίμακες.

⁽¹²²⁾ Πρόκειται για τις πληροφορίες που απαιτούνται από το παράρτημα III του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής και από το παράρτημα III του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1388/2014 της Επιτροπής, της 16ης Δεκεμβρίου 2014. Για τις επιστρεπτές προκαταβολές, τις εγγυήσεις, τα δάνεια, τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης, και τυχόν άλλες μορφές εισάγεται η ονομαστική αξία του υποκείμενου μέσου ανά δικαιούχο. Για τα φορολογικά πλεονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα πληρωμών, το ποσό της μεμονωμένης ενίσχυσης μπορεί να αναφέρεται σε κλίμακες.

⁽¹²³⁾ Η δημόσια αναζήτηση στη βάση δεδομένων «Διαφάνεια των κρατικών ενισχύσεων» δίνει πρόσβαση στα δεδομένα χορήγησης μεμονωμένων κρατικών ενισχύσεων που παρέχουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις διαφάνειας για τις κρατικές ενισχύσεις και διατίθεται στη διεύθυνση <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=el>.

⁽¹²⁴⁾ ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1.

(81) Για την παρακολούθηση της εφαρμογής της παρούσας ανακοίνωσης, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από τα κράτη μέλη συγκεντρωτικά στοιχεία σχετικά με τη χρήση των μέτρων κρατικών ενισχύσεων για την άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας λόγω της τρέχουσας κρίσης και των σχετικών περιοριστικών μέτρων.

4. ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

(82) Η Επιτροπή εφαρμόζει την παρούσα ανακοίνωση από τις 28 Οκτωβρίου 2022. Η Επιτροπή εφαρμόζει τις διατάξεις της παρούσας ανακοίνωσης σε όλα τα μέτρα που κοινοποιούνται από τις 28 Οκτωβρίου 2022, καθώς και σε μέτρα που κοινοποιούνται πριν από την ημερομηνία αυτή.

(83) Η παρούσα ανακοίνωση αντικαθιστά το προσωρινό πλαίσιο κρίσης που εγκρίθηκε στις 23 Μαρτίου 2022 ⁽¹²⁵⁾, όπως αυτό είχε τροποποιηθεί στις 20 Ιουλίου 2022 ⁽¹²⁶⁾ («προηγούμενο πλαίσιο κρίσης»). Το προηγούμενο πλαίσιο κρίσης παύει να ισχύει στις 27 Οκτωβρίου 2022.

(84) Συνολικά, οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει των τμημάτων 2.1 έως 2.3 του προηγούμενου προσωρινού πλαισίου κρίσης και οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει των αντίστοιχων τμημάτων της παρούσας ανακοίνωσης δεν μπορούν να υπερβαίνουν σε καμία στιγμή τα ανώτατα όρια ενίσχυσης που ορίζονται στα αντίστοιχα τμήματα της παρούσας ανακοίνωσης. Όσον αφορά το τμήμα 2.4, οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του προηγούμενου προσωρινού πλαισίου κρίσης και οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει της παρούσας ανακοίνωσης δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα ανώτατα όρια ενίσχυσης που ορίζει η παρούσα ανακοίνωση για την ίδια επιλέξιμη περίοδο. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει των τμημάτων 2.5 και 2.6 του προηγούμενου προσωρινού πλαισίου κρίσης δεν μπορούν να σωρευθούν με τις ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει των αντίστοιχων τμημάτων της παρούσας ανακοίνωσης εάν καλύπτουν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες.

(85) Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής για τον καθορισμό των εφαρμοστέων κανόνων για την αξιολόγηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης ⁽¹²⁷⁾, η Επιτροπή εφαρμόζει την εν λόγω ανακοίνωση σε μη κοινοποιημένες ενισχύσεις εάν χορηγούνται μετά τις 28 Οκτωβρίου 2022.

(86) Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, η Επιτροπή θα εφαρμόζει τους κανόνες του προσωρινού πλαισίου κρίσης που ισχύει κατά τη χρονική στιγμή χορήγησης της ενίσχυσης.

(87) Η Επιτροπή θα επανεξετάσει όλα τα τμήματα της παρούσας ανακοίνωσης πριν από την 31η Δεκεμβρίου 2023 για σημαντικούς λόγους ανταγωνισμού ή οικονομικούς λόγους και ανάλογα με τις διεθνείς εξελίξεις. Εφόσον το κρίνει σκόπιμο, η Επιτροπή μπορεί επίσης να παράσχει περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με ορισμένα συγκεκριμένα σημεία της προσέγγισης της.

(88) Η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, εξασφαλίζει την ταχεία αξιολόγηση των μέτρων μετά τη σαφή και πλήρη κοινοποίηση των μέτρων που εξετάζονται στην παρούσα ανακοίνωση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενημερώνουν την Επιτροπή για τις προθέσεις τους και να κοινοποιούν τα σχέδια θέσπισης των σχετικών μέτρων όσο το δυνατόν νωρίτερα και πληρέστερα. Η Επιτροπή θα καθοδηγεί και θα βοηθά τα κράτη μέλη κατά τη διαδικασία αυτή.

⁽¹²⁵⁾ ΕΕ C 131I της 24.3.2022, σ. 1.

⁽¹²⁶⁾ ΕΕ C 280 της 21.7.2022, σ. 1.

⁽¹²⁷⁾ ΕΕ C 119 της 22.5.2002, σ. 22.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Τομείς και υποτομείς που πλήττονται ιδιαίτερα ⁽¹⁾

	Κωδικός NACE	Περιγραφή
1	0510	Εξόρυξη λιθάνθρακα
2	0610	Άντληση αργού πετρελαίου
3	0710	Εξόρυξη σιδηρομεταλλεύματος
4	0729	Εξόρυξη λοιπών μη σιδηρούχων μεταλλευμάτων
5	0891	Εξόρυξη ορυκτών για τη χημική βιομηχανία και τη βιομηχανία λιπασμάτων
6	0893	Εξόρυξη αλατιού
7	0899	Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες π.δ.κ.α.
8	1041	Παραγωγή ελαίων και λιπών
9	1062	Παραγωγή αμύλων και προϊόντων αμύλου
10	1081	Παραγωγή ζάχαρης
11	1106	Παραγωγή βύνης
12	1310	Προπαρασκευή και νηματοποίηση υφαντικών ινών
13	1330	Τελειοποίηση (φινίρισμα) υφαντουργικών προϊόντων
14	1395	Κατασκευή μη υφασμένων ειδών και προϊόντων από μη υφασμένα είδη, εκτός από τα ενδύματα
15	1411	Κατασκευή δερμάτινων ενδυμάτων
16	1621	Κατασκευή αντικολλητών (κόντρα-πλακέ) και άλλων πλακών με βάση το ξύλο
17	1711	Παραγωγή χαρτοπολτού
18	1712	Κατασκευή χαρτιού και χαρτονιού
19	1910	Παραγωγή προϊόντων οπτανθρακοποίησης (κωκοποίησης)
20	1920	Παραγωγή προϊόντων διύλισης πετρελαίου
21	2011	Παραγωγή βιομηχανικών αερίων
22	2012	Παραγωγή χρωστικών υλών
23	2013	Παραγωγή άλλων ανόργανων βασικών χημικών ουσιών
24	2014	Παραγωγή άλλων οργανικών βασικών χημικών ουσιών
25	2015	Παραγωγή λιπασμάτων και αζωτούχων ενώσεων
26	2016	Παραγωγή πλαστικών σε πρωτογενείς μορφές
27	2017	Παραγωγή συνθετικού ελαστικού (συνθετικού καουτσούκ) σε πρωτογενείς μορφές
28	2060	Παραγωγή συνθετικών ινών
29	2110	Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων
30	2311	Κατασκευή επίπεδου γυαλιού
31	2313	Κατασκευή κοίλου γυαλιού

(¹) Οι (υπο) τομείς που απαριθμούνται με αναφορά στην ένταση των εκπομπών και την ένταση των εμπορικών συναλλαγών τους αντιστοιχούν σε εκείνους που απαριθμούνται στην κατ' εξουσιοδότηση απόφαση (ΕΕ) 2019/708 της Επιτροπής, της 15ης Φεβρουαρίου 2019, για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον προσδιορισμό των τομέων και υποτομέων που θεωρείται ότι εκτίθενται σε κίνδυνο διαρροής άνθρακα για την περίοδο 2021 έως 2030 (ΕΕ L 120 της 8.5.2019, σ. 20).

32	2314	Κατασκευή ινών γυαλιού
33	2319	Κατασκευή και κατεργασία άλλων ειδών γυαλιού, περιλαμβανομένου του γυαλιού για τεχνικές χρήσεις
34	2320	Παρασκευή ανακλαστικών προϊόντων
35	2331	Κατασκευή κεραμικών πλακιδίων και πλακών
36	2332	Κατασκευή τούβλων, πλακιδίων και λοιπών δομικών προϊόντων από σπτή γη
37	2341	Κατασκευή κεραμικών ειδών οικιακής χρήσης και κεραμικών διακοσμητικών ειδών
38	2342	Κατασκευή κεραμικών ειδών υγιεινής
39	2351	Παραγωγή τσιμέντου
40	2352	Παραγωγή ασβέστη και γύψου
41	2399	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων π.δ.κ.α.
42	2410	Παραγωγή βασικού σιδήρου και χάλυβα και σιδηροκραμάτων
43	2420	Κατασκευή χαλύβδινων σωλήνων, αγωγών, κοίλων ειδών με καθορισμένη μορφή και συναφών εξαρτημάτων
44	2431	Ψυχή επεκτατική ογκή ράβδων
45	2442	Παραγωγή αλουμινίου (αργιλίου)
46	2443	Παραγωγή μολύβδου, ψευδαργύρου και κασσιτέρου
47	2444	Παραγωγή χαλκού
48	2445	Παραγωγή άλλων μη σιδηρούχων μετάλλων
49	2446	Επεξεργασία πυρηνικών καυσίμων
50	2451	Χύτευση σιδήρου

	Κωδικός Prodcod	Περιγραφή
1	81221	Καολίνης και άλλες καολινικές άργιλοι
2	10311130	Πατάτες κατεψυγμένες, παρασκευασμένες ή διατηρημένες (περιλαμβάνονται πατάτες ψημένες ή ψημένες εν μέρει σε λάδι και στη συνέχεια κατεψυγμένες· εξαιρούνται οι διατηρημένες με ξίδι ή οξικό οξύ)
3	10311300	Αποξηραμένες πατάτες με μορφή αλεύρων, χονδραλεύρων, νιφάδων, κόκκων και σβώλων
4	10391725	Συμπυκνωμένες τομάτες
5	105122	Πλήρες γάλα σε σκόνη
6	105121	Αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη
7	105153	Καζείνες
8	105154	Λακτόζη και σιρόπι λακτόζης
9	10515530	Ορός γάλακτος ή τροποποιημένος ορός γάλακτος σε σκόνη, σε κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, έστω και συμπυκνωμένος, ή με προσθήκη γλυκαντικών
10	10891334	Ζύμες αρτοποιίας
11	20302150	Υαλοποίησιμα σμάλτα και στιλβωτικά, επιχρίσματα (μπόλια) και παρόμοια παρασκευάσματα για κεραμικά, εμαγιέ ή γυαλί
12	20302170	Υγρά στιλβώματα και παρόμοια παρασκευάσματα· τριμμένο γυαλί και άλλα γυαλιά σε μορφή σκόνης, κόκκων ή νιφάδων
13	25501134	Σφυρηλατημένα σε ανοικτή μήτρα εξαρτήματα από σιδηρούχα μέταλλα, για άξονες μετάδοσης της κίνησης, στροφαλοφόρους άξονες, εκκεντροφόρους άξονες και στροφάλους (μανιβέλες) κ.λπ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Πίνακας αντιστοιχίας

Προσωρινό πλαίσιο κρίσης που εγκρίθηκε στις 23 Μαρτίου 2022, όπως τροποποιήθηκε στις 20 Ιουλίου 2022		Το παρόν προσωρινό πλαίσιο κρίσης	
Σημεία	(1)-(14)	Σημεία	(1)-(14)
Σημείο	14α	Σημείο	15
		Νέα σημεία	(16)-(17)
Σημείο	15	Σημείο	18
Σημείο	16	Σημείο	19
Σημείο	17	Σημείο	20
Σημείο	18	Σημείο	21
Σημείο	19	Σημείο	22
		Νέα σημεία	(23)-(24)
Σημείο	20	Σημείο	25
Σημείο	21	Σημείο	26
Σημείο	22	Σημείο	27
Σημείο	23	Σημείο	28
		Νέα σημεία	(29)-(32)
Σημείο	24	Σημείο	33
Σημείο	25	Σημείο	34
Σημείο	25α	Σημείο	35
Σημείο	26	Σημείο	36
Σημείο	26α	Σημείο	37
Σημείο	26β	Σημείο	38
Σημείο	26γ	Σημείο	39
Σημείο	26δ	Σημείο	40
Σημείο	27	Σημείο	41
Σημείο	28	Σημείο	42
Σημείο	29	Σημείο	43
Σημείο	30	Σημείο	44
Σημείο	31	Σημείο	45
Σημείο	32	Σημείο	46
Σημείο	33	Σημείο	47
Σημείο	34	Σημείο	48
Σημείο	35	Σημείο	49
Σημείο	36	Σημείο	50
Σημείο	37	Σημείο	51
Σημείο	38	Σημείο	52

Σημείο	39	Σημείο	53
Σημείο	40	Σημείο	54
Σημείο	41	Σημείο	55
Σημείο	42	Σημείο	56
Σημείο	43	Σημείο	57
Σημείο	44	Σημείο	58
Σημείο	45	Σημείο	59
Σημείο	46	Σημείο	60
Σημείο	47	Σημείο	61
		Νέο στοιχείο	61 ζ)
Σημείο	47 ζ)	Σημείο	61 η)
Σημείο	47 η)	Σημείο	61 θ)
Σημείο	48	Σημείο	62
Σημείο	49	Σημείο	63
Σημείο	50	Σημείο	64
Σημείο	51	Σημείο	65
Σημείο	52	Σημείο	66
Σημείο	53	Σημείο	67
		Νέο σημείο	68
Σημείο	53α	Σημείο	69
Σημείο	53β	Σημείο	70
		Νέο σημείο	71
Σημείο	53γ	Σημείο	72
Σημείο	53δ	Σημείο	73
		Νέα σημεία	(74)-(75)
Σημείο	54	Σημείο	76
		Νέο σημείο	77
Σημείο	55	Σημείο	78
Σημείο	56	Σημείο	79
Σημείο	57	Σημείο	80
Σημείο	58	Σημείο	81
Σημείο	59	Σημείο	82
		Νέα σημεία	(83)-(86)
Σημείο	60	Σημείο	87
Σημείο	61	Σημείο	88